

Israëlaktueel /.

Israël, teken van hoop

► PAGINA 11, 13, 16-17 EN 18-19

Foto: Flash90

Foto: Walid Sababa

Interview met ds. Naim en Elvira Khoury

Het tweede wonder van Bethlehem

PAGINA 8-9

Foto: Unsplash

Adventbijeenkomst
6 december
in Nijkerk

PAGINA 25

MEDITATIEF

Kanttekening

Ds. Frank Heikoop
krant@cvi.nl

45 jaar Christenen voor Israël

Met grote dankbaarheid hebben we de oprichting in 1980 van Christenen voor Israël herdacht. Het Israël Producten Centrum is nog een paar maanden eerder, ook in 1980, opgericht. Het ontstaan van Christenen voor Israël is niet als een donderslag bij heldere hemel gekomen. Het is het gevolg van veel Schriftstudie en gebed. Zeker in Nederland, maar ook in andere landen, heeft zich een nieuw verstaan van Israël ontwikkeld.

Het leidde tot de oprichting van Christenen voor Israël en het ontstaan van verschillende andere initiatieven en bewegingen. Terugkijkend wat deze ontwikkeling in gang heeft gezet, denk ik dat in protestantse kring Calvijn de nodige voorwaarden heeft geschapen voor een nieuw zicht op Israël. Tegen de neiging in om het Oude Testament als een verouderd opstapje voor het Nieuwe Testament te zien, nam Calvijn het Oude Testament voluit serieus als Woord van God. Ook had Calvijn een voorkeur voor het zo letterlijk mogelijk lezen van de Bijbel. Profetische beloften, die vaak op de kerk betrokken werden, gingen daardoor weer klinken als daadwerkelijke beloften over herstel van Israël.

Later kwamen in verschillende stromingen deze profetieën weer tot hun recht. In de Nadere Reformatie waren het zogenoemde oudvaders als à Brakel, Comrie en Van der Groe, die een nieuwe toekering van Israël tot de Messias verwachtten. In de negentiende eeuw benadrukte de stroming van het Reveil de blijvende betekenis van het verbond met Israël. Figuren als Capadose, Da Costa en Groen van Prinsterer kregen zicht op het herstel van Israël, dat God in het laatste van de dagen zou gaan geven. Grote invloed had ook Johannes de Heer. Hij leefde in de dagen dat de staat Israël opnieuw werd opgericht, en hij zag daarin de vervulling van Bijbelse profetieën. In de liederenbundel van Johannes de Heer komt Israël uitgebreid aan de orde. En daar waar gezongen wordt over Israël, of gebeden voor Israël, daar kan ook liefde voor Israël opbloeien.

Een positieve verwachting voor de toekomst van Israël blijkt dwars door kerkmuren heen gelovigen bij elkaar te brengen. Tientallen miljoenen aan donaties van kerkleden, en bovenal talloze gebeden voor Israël, kunnen ons na 45 jaar alleen maar grote dankbaarheid geven.

De laatste dingen

Ds. Gerard Krol

In 1919 schreef William Butler Yeats een gedicht over de wederkomst: The Second Coming. Het begint met een valk die steeds hoger en hoger cirkelt, ver boven de valkenier. Op een bepaald moment zo hoog, dat de valkenier hem niet meer kan roepen. ‘Het centrum kan het niet vasthouden’. De roofvogel breekt de denkbeeldige band. Alles valt uit elkaar. Er is geen kern, luidt een vertaling. Zo kort na de Eerste Wereldoorlog was dat heel herkenbaar. Maar helaas is het opnieuw actueel.

Mensen vragen of ik hen kan bevestigen in hun gedachte dat het einde van de tijden nabij is. Ja en nee. Op 10 juni 1944 werden in het Franse dorpje Oradour-sur-Glane als vergeldingsactie bijna alle inwoners vermoord door

Duitse soldaten. De mannen werden direct doodgeschoten, vrouwen en kinderen werden in een kerk ondergebracht die door een bom tot ontploffing werd gebracht. Slechts dertig mensen overleefden de moordpartij; 642 stierven. Ik vermoed, dat als ik in die tijd in een naburig dorp zou hebben gewoond, zou hebben gedacht: de eindtijd is begonnen.

Ik bedoel dit: zowel de genoemde dichter als ook velen na de Tweede Wereldoorlog zullen gedacht en misschien ook wel gehoopt hebben dat het einde van de tijd nabij zou zijn. De Shoah (Holocaust) met zes miljoen vermoorde Joden of zoals gezegd: ‘Er werd een Jood vermoord. En dat gebeurde maar liefst zes miljoen keer’. Teken van de eindtijd, ongetwijfeld. Ook de oprichting van de staat Israël wordt door velen zo beschouwd.

Slag om de arm

Toch maant het Nieuwe Testament tot terughoudendheid. “Gij weet noch de dag, noch het uur.” Die slag om de arm

mogen en moeten we houden. Wel spreekt de Here Jezus in Matteüs 24 tot Zijn leerlingen in ‘de rede van de laatste dingen’. Kort daarvoor hoorden we zeven ‘Wee u’ -uitspraken van de Here Jezus tot de ‘blinde leiders’. Dan zegt Hij ten slotte: “Zie, uw huis wordt als een woestenij voor u achtergelaten. Want Ik zeg u: U zult Mij van nu af aan niet zien, totdat u zegt: Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Heere!”

Een wijs hart

Dat doet denken aan Mozes die de farao de laatste plagen aankondigt. Maar eveneens aan Ezechiël 11:23. De profeet ziet hoe Gods heerlijkheid de tempel verlaat en plaatsneemt op de Olijfberg. Zie, daar komen de leerlingen. Zij tekenen eigenlijk hoe de positie van de kerk mag en moet zijn: rondom de Messias van Israël die zal wederkomen. En luisterend naar Zijn waarschuwingen, en hoe Zijn vertrek ook de belofte van Zijn terugkeer inhoudt. Leer ons zo onze dagen tellen, dat we een wijs hart ontvangen!

De Koning komt

Ds. Oscar Lohuis

Onlangs vierden we met 1500 mensen het 45-jarig bestaan van Christenen voor Israël. Op het podium stond heel groot afgebeeld: Israël, teken van hoop. In diverse artikelen in deze krant wordt die hoop ook benoemd en uitgelegd. Door de Bijbel hebben we echt goed nieuws ontvangen: het Koninkrijk van God gaat komen. De tijd van de verlossing is nabij. Het herstel van Israël is daar het meest duidelijke teken van.

Het werk van Christenen voor Israël is geboren uit gebed. Oprichter Karel van Oordt hoorde soms zijn vader, die weduwnaar was geworden toen de kinderen nog klein waren, midden in de nacht geknield tot God bidden voor het Joodse volk en de staat Israël. Iedereen die iets meemaakt binnen deze beweging kan dat ook proeven en waarnemen: het is niet alleen mensenwerk. Er is iets waardoor het gezegend wordt. Het is de God van Israël die Zijn zegen aan dit werk verbindt. Laten we vooral ook op onze knieën blijven, figuurlijk gesproken wachtters op de muren van Jeruzalem zijn.

De Israëldag van Christenen voor Israël waarbij we in dankbaarheid stilstonden bij het 45-jarig bestaan van de stichting.

Foto: IMOTI

Want Israël wordt ernstig bedreigd en het antisemitisme neemt vreselijk toe. Wij zien hoe Israël gedemoniseerd en geboycot wordt, ten onrechte onder de misdadigers wordt gerekend. In een reportage kunt u lezen over de slachting die Hamas aanrichtte op 7 oktober 2023 en de puinhoop waarin getroffen kibboetsen nog steeds verkeren. We vragen ons af hoe het verder moet met Gaza. Met een Arabische voorganger uit Beth-

lehem vond een gesprek plaats over de komst van de Messias, en hoe wij Hem ook in deze adventtijd mogen verwachten. Ook vindt u in deze krant een artikel over hoe het Joodse Chanoeka en het christelijke kerstfeest hoop en licht brengen in donkere dagen.

De antichristelijke machten roeren zich hevig, volken gaan tekeer tegen de Heere en Zijn gezalfde. Maar de toekomst is zeker. De Koning komt!

NIEUWS

Palestijnen in Gaza krijgen begin dit jaar voedsel uitgereikt van de WHO via UNRWA. Bewijsmateriaal van Israël toont aan dat er nauwe banden zijn tussen UNRWA en Hamas.

Foto: Flash90

VN negeren Israëlische bewijzen

UNRWA blijft besmet met Hamas-invloed

Een vertrouwelijk VN-rapport, ingezien door de Amerikaanse krant *Washington Free Beacon*, laat opnieuw zien hoe diep het probleem bij UNRWA zit. De Verenigde Naties hebben Israëlisch bewijsmateriaal genegeerd dat nauwe banden aantoont tussen medewerkers van de VN-hulporganisatie en terreurbeweging Hamas. Daarmee lijken de VN vooral bezig hun eigen imago te beschermen, in plaats van de waarheid te achterhalen.

Het onderzoek werd uitgevoerd door het Office of Internal Oversight Services (OIOS), het interne toezichtsorgaan van de VN. Dat onderzocht negentien medewerkers van UNRWA die door Israël werden geïdentificeerd als betrokken bij de aanval van Hamas op 7 oktober 2023. Volgens Israël ging het in meerdere gevallen om actieve Hamasleden, sommigen zelfs commandanten die deelnamen aan infiltratie en ontvoering.

Bewijs dat “waarschijnlijk klopt” genegeerd

Het opmerkelijke is dat de VN zelf erkennen dat de Israëlische informatie “waarschijnlijk authentiek” is. Toch besloot men dat het “onvoldoende bewijs” was om tien van de negentien betrokkenen te ontslaan. De overige negen werden wél verwijderd, vooral na druk van westerse landen die tijdelijk hun financiering opschortten.

De aard van het bewijs dat terzijde werd geschoven, is schokkend. Israël leverde onderschep-te telefoongesprekken, sms’jes en locatiegegevens aan. In één geval hielp een UNRWA-medewerker, volgens de opnames een Hamascommandant, zijn zoon bij de infiltratie van Israël en de ontvoering van een Israëlische vrouw. Toch noemden de VN dit “de verontwaardiging van een ouder” – geen bewijs van medeplichtigheid.

Een ander dossier bevatte berichten waarin een UNRWA-werknemer werd opgedragen “twee antitankraketten” naar een verzamelpunt te bren-

gen. Omdat de betrokkene ontkende en de VN geen aanvullend onderzoek deden, werd ook deze zaak gesloten.

Absurd hoge lat

Volgens ingewijden hanteerden de VN een onrealistisch hoge bewijsdrempel: alleen “duidelijk en overtuigend bewijs” zou volstaan voor disciplinaire actie. Een voormalig Amerikaans justitiefunctionaris noemde dat “een absurd hoge lat voor puur administratieve beslissingen”. Het gevolg: medewerkers die “meer dan waarschijnlijk” betrokken waren bij terreur, blijven formeel vrijuit gaan en kunnen doorstromen naar andere VN-organisaties.

Een westerse diplomaat waarschuwde dat er geen enkel systeem bestaat om te voorkomen dat deze personen elders binnen de VN opnieuw worden aangenomen. “Niemand wil de volgende UNRWA worden,” zei hij, “maar de VN hebben geen mechanisme om dat te voorkomen.”

VS starten eigen onderzoek

De Amerikaanse Agency for International Development (USAID) heeft daarom een onafhankelijk onderzoek ingesteld naar de banden tussen UNRWA en Hamas. Dit kan ertoe leiden dat verdachte medewerkers op een zwarte lijst belanden, zodat ze geen functies meer krijgen binnen door de VS gefinancierde hulporganisaties. Een hoge Amerikaanse functionaris zei hierover: “De VN kunnen

De VN kunnen zichzelf duidelijk niet betrouwbaar onderzoeken.

zichzelf duidelijk niet betrouwbaar onderzoeken. Dit onafhankelijke onderzoek is nodig om te voorkomen dat Amerikaans belastinggeld indirect Hamas financiert.”

Een structureel probleem

De affaire maakt duidelijk wat Israël al jaren zegt: UNRWA is diep verweven met Hamas. In Gaza, waar Hamas de feitelijke macht heeft, is het vrijwel onmogelijk dat een organisatie van deze omvang opereert zonder infiltratie. Toch blijven de VN volhouden dat er “geen bewijs” is voor structurele banden tussen UNRWA en Hamas.

Die houding maakt het voor Israël steeds moeilijker samen te werken met internationale instanties. Het Internationaal Gerechtshof baseerde zich zelfs op dit gebrekkige VN-rapport om te pleiten voor herstel van UNRWA’s rol in Gaza. Tegelijkertijd groeit de internationale druk op Israël om UNRWA opnieuw toe te laten tot de hulpverlening in het gebied. Met name Europese landen dringen aan op een snelle herstart van de samenwerking, ondanks de onopgeloste vragen over de betrokkenheid van UNRWA-medewerkers bij terreur.

Zolang de VN weigeren de ernst van het probleem te erkennen, blijft internationale hulp ongewild bijdragen aan het in stand houden van Hamas’ infrastructuur. Wie echt humanitaire hulp wil bieden, moet eerst onder ogen zien wat UNRWA weigert toe te geven: dat neutraliteit en terreur niet samen kunnen gaan.

ACTUEEL ISRAËL

Vijf miljoen Joden geïdentificeerd

Yad Vashem stelt dat vijf miljoen van de meer dan zes miljoen Joden die tijdens de Holocaust zijn vermoord, nu zijn geïdentificeerd. “Door vijf miljoen namen te identificeren, zorgen we ervoor dat hun nagedachtenis voortleeft”, vertelt Yad Vashem. Men hoopt door kunstmatige intelligentie (AI) nog eens 250.000 namen te kunnen achterhalen. AI zou dan honderden miljoenen documenten kunnen analyseren die te omvangrijk zijn om handmatig te onderzoeken.

Bijna de helft van de Gazanen steunt nog altijd de Hamasaanval van 7 oktober.

Steun voor bloedbad

Bijna de helft van de Gazanen, namelijk 44 procent, steunt nog steeds de Hamasaanval op 7 oktober 2023. Dat blijkt uit een onderzoek, waarbij 1200 Palestijnen werden ondervraagd in de periode van 22 oktober tot en met 25 oktober 2025. Van de Palestijnen in Judea en Samaria staat 59 procent nog altijd achter het bloedbad. Op de vraag wat de meeste effectieve manier was om een einde te maken aan de ‘Israëlsche bezetting’, koos 41 procent voor ‘gewapende strijd’. Daarnaast was 69 procent tegen de eis dat Hamas zijn wapens inlevert als onderdeel van het vredesplan van Trump. Ten slotte is ook bijna de helft van de Palestijnen ervan overtuigd dat Hamas het meest geschikt is om het Palestijnse volk te vertegenwoordigen en te besturen. | Foto: Flash90

Stijging zelfmoordpogingen

Uit een onlangs verschenen rapport blijkt dat sinds 2024, 279 Israëlsche soldaten een poging tot zelfmoord hebben gedaan. Dat is 78 procent van alle zelfmoordgevallen in Israël en een grote stijging ten opzichte van voorgaande jaren toen het percentage 40 procent betrof. Naar verwachting zal dit aantal alleen maar stijgen de komende tijd, nu de oorlog voorbij is.

Grote investering

Israël gaat meer dan driehonderd miljoen dollar investeren in Be’er Sheva, de grootste stad in het zuiden van het land. Er komt onder andere een lightrailsysteem dat de stad verbindt met de voorsteden en met legerbases in de Negev. Ook gaat er geld naar een nieuw politiebureau, de uitbreiding van het hoofdkwartier van het Zuidelijk Commando van het leger en een civiel-militair onderzoekscentrum.

Bijna alle gijzelaars terug in Israël

Een van de belangrijkste doelen die Israël zich na de bloedige inval van Hamas op 7 oktober 2023 stelde, was het terughalen van de meer dan 250 gijzelaars. De campagne ‘Bring them home’ kreeg wereldwijde bekendheid. Nu, ruim twee jaar later, lijkt dat doel bijna bereikt.

Groot was de vreugde toen op 13 oktober jl. de twintig nog levende gijzelaars herenigd werden met hun geliefden. Hun vrijlating was onderdeel van de afspraken rond de wapenstilstand, die onder druk van de VS tot stand kwam, en de eerste fase vormt van het vredesplan van president Trump. Onder de vrijgelaten gijzelaars was ook Evyatar David, van wie in augustus van dit jaar nog een (door Hamas gemaakte) video werd vrijgegeven, waarin te zien is dat hij, in uitgemergelde toestand, in een tunnel in Gaza zijn eigen graf moet graven. Ook de andere gijzelaars keerden ernstig ondervoed in Israël terug. Zo verloor Avinatan Or tussen de dertig en veertig procent van zijn lichaamsgewicht. Inmiddels komen er steeds meer

verhalen naar buiten over de verschrikkingen die de gijzelaars in twee jaar tijd hebben moeten doorstaan.

Vermoord

Van de ruim 250 gijzelaars werden er een aantal in Gaza vermoord, anderen werden op 7 oktober in hun kibboets vermoord en hun lichamen werden door Hamas mee naar Gaza genomen. De afspraken rond de recente wapenstilstand eisten ook dat de lichamen van alle vermoorde gijzelaars zouden worden vrijgegeven. Op 13 oktober werden de stoffelijke resten van vier gijzelaars aan Israël overgedragen. Helaas hield Hamas zich niet aan de afspraken en deed er alles aan dit proces te traineren, wat opnieuw onzekerheid betekende voor de resterende families. Nog altijd wachten drie families op de stoffelijke resten van hun geliefden.

Hadar Goldin

Tot de thuisgekomen (vermoorde) gijzelaars behoort ook Hadar Goldin. Zijn lichaam werd elf jaar lang door Hamas vastgehouden. Goldin diende in het Israëlsche leger en werd in 2014 in Gaza door Hamas vermoord. Zijn familie streed al die jaren

4118 dagen na zijn dood kan Hadar Goldin eindelijk begraven worden.

Foto: Flash90

Nog altijd wachten drie families op de stoffelijke resten van hun geliefden.

onvermoeibaar voor zijn terugkomst. Goldin werd op 11 november begraven op de militaire begraafplaats van Kfar Saba.

Voor de thuiskomst van deze laatste groep levende en vermoorde gijzelaars betaalde Israël een hoge prijs: meer dan tweeduizend Palestijnse gevangenen (van wie een aantal met levenslange gevangenisstraffen) moesten in ruil voor de gijzelaars worden vrijgelaten.

Omstreden ICJ-advies over Gaza

UNRWA-medewerkers in Gaza.

Foto: Flash90

Andrew Tucker

Het Internationaal Gerechtshof buigt zich opnieuw over Israël, maar dat roept vragen op over zijn eigen rol en onafhankelijkheid. In hoeverre is het Hof zelf immuun gebleven voor politieke druk en selectieve rechtspraak.

Het Internationaal Gerechtshof (ICJ) publiceerde op 22 oktober een nieuw advies over Israël's verplichtingen in de 'bezette' Palestijnse gebieden. De zaak – officieel getiteld *Verplichtingen van Israël met betrekking tot de aanwezigheid en activiteiten van de Verenigde Naties, andere internationale organisaties en derde staten in en met betrekking tot de bezette Palestijnse gebieden* – vloeit voort uit een verzoek van de Algemene Vergadering van de VN. Die stap volgde nadat Israël in 2024 de samenwerking met UNRWA, het VN-agentschap voor Palestijnse vluchtelingen, had opgeschort. De samenwerking werd beëindigd nadat bekend was geworden dat verschillende UNRWA-medewerkers Hamas hadden geholpen of betrokken waren bij de aanslagen van 7 oktober.

De meerderheid van het Hof oordeelde dat het Israëlische verbod op UNRWA onwettig is en dat Israël VN-organisaties en andere hulpinstanties onbelemmerde toegang tot Gaza moet geven. Vicevoorzitter Julia Sebutinde uitte in een afzonderlijk advies echter stevige kritiek: het Hof beschikte volgens haar niet over betrouwbaar bewijs om Israël's feitelijke controle over Gaza te beoordelen en hield geen rekening met de realiteit van stedelijke oorlogsvoering – waaronder het gebruik van burgers en gijzelaars als menselijk schild door Hamas en de militarisering van civiele infrastructuur.

Politiek gemotiveerd verzoek

Het VN-verzoek dat aan het advies ten grondslag ligt, was volgens critici sterk politiek gemotiveerd. Het kwam van een coalitie van lidstaten uit de Organisatie voor Islamitische Samenwerking en werd aangenomen onder voorzitterschap van Nawaf Salam, bekend

om zijn uitgesproken anti-Israëlische houding. Daardoor baseerde het Hof zich grotendeels op VN-bronnen – inclusief gegevens van UNRWA zelf – wat volgens tegenstanders leidde tot een cirkelredenering en een twijfelachtig bewijsproces. Bovendien richtte het advies zich uitsluitend op Israël's verplichtingen, zonder de rol van Hamas of andere partijen in het conflict te onderzoeken.

Sebutinde waarschuwde in haar afwijkende mening voor "misbruik van procesrecht": dit is de derde keer dat de Algemene Vergadering het Hof om een advies vraagt over de Palestijnse kwestie. Volgens haar had het ICJ het verzoek moeten afwijzen om zijn gerechtelijke integriteit te beschermen. Met dit advies beïnvloedt het Hof bovendien twee lopende zaken: Zuid-Afrika tegen Israël en Nicaragua tegen Duitsland.

Omstreden conclusies

Het ICJ verwierp bewijs dat Israël en andere staten aanvoerden over het toe-eigenen van hulp door Hamas. Israël's maatregelen om hulp via de Gaza Humanitarian Foundation te garanderen, werden als onvoldoende beoordeeld. Volgens Israël overschat het Hof de rol van UNRWA en negeert het dat er ook alternatieve organisaties actief zijn.

Het meest omstreden blijft de conclusie dat er geen bewijs is dat UNRWA's neutraliteit is aangetast – ondanks rapporten over invloed van Hamas, opruiend lesmateriaal en het in stand houden van het 'recht op terugkeer'.

Hoewel niet bindend, werpt het advies opnieuw de vraag op of het ICJ nog in staat is zijn onafhankelijkheid te bewaren in een steeds gepolariseerdere wereld.

Volgens Israël overschat het Hof de rol van UNRWA.

Griekenland, Cyprus, VS

Gaspipeline

Na een bijeenkomst met de ministers van Energie van Griekenland, Cyprus, de Verenigde Staten en Israël verklaarde de Israëlische minister dat het plan om een gaspijpleiding van Israël naar Europa aan te leggen weer op de agenda staat. Dit idee bestaat al jaren, maar is nooit uitgevoerd vanwege de hoge kosten en andere uitdagingen. Volgens de minister is dit project echter erg belangrijk voor de huidige Amerikaanse regering, wat de kans vergroot dat het nu wel wordt gerealiseerd.

India

Nieuwe overeenkomst

Israël en India hebben een overeenkomst ondertekend om hun samenwerking op het gebied van defensie, industrie en technologie uit te breiden. Directeur-generaal van het Israëlische ministerie van Defensie zei hierover: "Ons strategisch partnerschap is gebaseerd op gedeelde veiligheidsbelangen. Wij beschouwen India als een eersteklas strategische partner."

Dit budget is van cruciaal belang om elke overlevende de kans te geven thuis oud te worden.

Duitsland

Hoger budget

De Claims Conference, een organisatie die zich inzet voor financiële compensatie voor Holocaustoverlevenden, heeft onlangs een akkoord bereikt met het Duitse ministerie van Financiën om het budget voor overlevenden met een miljard dollar te verhogen. De gemiddelde leeftijd van overlevenden is gestegen, waardoor hun behoeften groter zijn geworden. De voorzitter van de organisatie stelde: "Dit budget is van cruciaal belang om elke overlevende de kans te geven thuis oud te worden, een waardigheid die hun in hun jeugd is ontnomen." | Foto: Flash90

OPINIE

Het Concertgebouw en de wankеле beschaving

Er zijn momenten waarop een samenleving niet wordt getest, maar ontmaskerd. Het besluit van het Koninklijk Concertgebouw om cantor Shai Abramson te weren en daarmee het Chanoeka-concert te annuleren is zo'n moment. Niet uit artistieke noodzaak, niet uit veiligheidsverplichtingen, maar uit angst. Angst voor activisten, angst voor lawaai, angst voor verantwoordelijkheid.

Oscar Hammerstein

Wie de verklaring van het Concertgebouw las, zag een wonder van weifelende taal: een wolk van “gevoelige verhoudingen”, “complexe context” en “mogelijke onrust”. Alsof een nerveuze souffleur zijn eigen twijfel fluisterde. Niemand benoemde wat werkelijk speelde: activistische groeperingen die duidelijk maakten dat een Joodse, Israëlsche zanger ongewenst was en een culturele instelling die knikte alsof dat een vorm van wijsheid was. Dat was geen artistiek besluit. Het was een buiging. Een buiging die geen kunstvorm is, maar een capitulatie.

Het Concertgebouw kon niet verdragen wat elk huis van beschaving moet kunnen dragen: de onwankelbare aanwezigheid van een Joodse zanger op een Joods feest. En dus koos men voor de weg van de minste weerstand: de angst ingekleed als redelijkheid. *The triumph of cowardice over conviction* (de triomf van lafheid over overtuiging). Geschiedenis herhaalt zich niet, maar mechanieken wel.

Men verweet mij dat ik Simon Reinink “aanviel via zijn familie”. Een misvatting, want schuld is niet erfelijk, maar blindheid soms wel. Reinink senior was in 1940 de man die, samen met zijn collega-secretarissen-generaal, het bevel ondertekende waarmee Joodse ambtenaren en hoogleraren werden ontslagen. Daar had hij zijn leven lang spijt van. Dat siert hem. Hij wist toen al wat wij nu opnieuw moeten leren: dat het weigeren van Joodse aanwezigheid geen bureaucratische beslissing is, maar een morele ontsparing. Zijn kleinzoon had daarvan kunnen leren. Dat zou hém sieren.

Maar wie in 2025 een Joods concert weigert, niet om de muziek, maar om de afkomst van de zanger, herhaalt geen geschiedenis – hij herhaalt het mechanisme dat aan geschiedenis voorafgaat: het normaliseren van uitsluiting, het rationaliseren van angst, het bezwijken voor lawaaiers. *History doesn't repeat itself – people do* (geschiedenis herhaalt zichzelf niet, mensen wel). En waar men een Joodse zanger weert om “onrust te voorkomen”, klinkt het refrein van de jaren dertig: Joden niet uit principe weren, maar uit “zorg om de rust”.

Een burgemeester die het weggijken tot kunst verhief

De reactie van de burgemeester maakte het geheel tragisch. Femke Halsema's brief aan minister Amichai Chikli was een meesterwerk van bestuurlijke verdwyntrucs: “geen rol”, “niet mijn bevoegdheid”, “private instelling”. Het was alsof een brandweercommandant tijdens een uitslaande brand

meldt dat hij het vuur niet mag hinderen, maar dat hij hoopt dat het vanzelf dooft.

Niemand vroeg Halsema het Concertgebouw over te nemen. Men vroeg slechts erkenning dat Joodse Amsterdammers opnieuw worden geraakt; dat dit niet een administratief detail is, maar een morele crisis. Maar de burgemeester zweeg, verschool zich, keek weg. Neutraliteit kan een deugd zijn, maar niet wanneer zij wordt ingezet tegen de kwetsbaren.

Wat Amsterdam werkelijk verliest

Dit incident staat niet op zichzelf. In dezelfde stad zagen wij:

- de belediging van Holocaustoverlevenden bij de opening van het Nationaal Holocaustmuseum (2024);
- de Maccabi-pogrom van 2024;
- de verstoring van de 7-oktoberherdenking;
- Joodse reizigers die in metro en tram worden bespuugd;

Roger en Pieter van Oordt demonstreren bij het Concertgebouw.

Foto: Cvl

Zwijgen is de enige noot die Amsterdam nog foutloos speelt.

– Joodse gezinnen die niet meer te voet naar de synagoge durven.

Wie dit leest en vervolgens zegt dat het besluit van het Concertgebouw “neutraal” was, lijdt niet aan gebrek aan informatie, maar aan gebrek aan moed. Zwijgen is de enige noot die Amsterdam nog foutloos speelt.

Een land wordt niet gedefinieerd door de kwaliteit van zijn concertzalen, maar door wie het op het podium verwelkomt. Het Concertgebouw faalde. Het stadsbestuur faalde. Nederland faalde in iets fundamenteeler dan kunst: het beschermen van Joods leven, vrijheid en zichtbaarheid.

Chanoeka draait om licht dat niet dooft, zelfs wanneer men het probeert te smoren. Het Concertgebouw heeft gepoogd dat licht te dimmen. Maar de geschiedenis leert ons: waar men het Joodse licht probeert te doven, wordt vooral duisternis zichtbaar. En het is die duisternis die het Concertgebouw – ooit een tempel van beschaving – nu over zichzelf heeft afgeroepen.

ACHTERGROND

Qatar en Turkije willen Hamas herbouwen, niet Gaza

De mogelijke betrokkenheid van Qatar en Turkije bij het bestuur en de wederopbouw van de Gazastrook wekt in Israël en daarbuiten grote zorgen. Als beide landen een leidende rol krijgen na de oorlog tussen Israël en Hamas, zou dat volgens Israëlische analisten neerkomen op een terugkeer naar de situatie van vóór 7 oktober 2023, toen de door Iran gesteunde terreurbeweging Hamas het gebied volledig controleerde.

Khaled Abu Toameh

Zowel Qatar als Turkije hebben Hamas jarenlang financieel en politiek gesteund en haar leiders onderdak geboden. Hun hernieuwde betrokkenheid zou, zo wordt gevreesd, “Iran via de achterdeur” terugbrengen in Gaza. Volgens meerdere rapporten werkte Iran nauw met Hamas samen bij de voorbereiding van de aanval van 7 oktober en gaf Teheran op 2 oktober 2023 in Libanon groen licht voor de aanval. Ondanks zware schade door Israëlische en Amerikaanse luchtaanvallen is er geen teken dat Iran bereid is Israël's bestaansrecht te erkennen of afstand te nemen van zijn gewapende bondgenoot-milities in Gaza, Libanon, Irak en Jemen.

Hechte banden

De banden tussen Iran, Qatar en Turkije blijven sterk. “Te midden van toenemende spanningen met Israël heeft Qatar zich verder richting Teheran bewogen”, meldde het medium *Iran International* in december 2024. Tijdens een bezoek van de Iraanse president Masoud Pezeshkian aan Doha bespraken beide landen nauwere samenwerking op economisch, energie- en onderwijsgebied, en de vrijgave van zes miljard dollar aan bevroren Iraanse tegoeden. Volgens analisten draait die samenwerking minder om stabiliteit dan om macht en invloed.

Ook Turkije intensiverde zijn betrekkingen met Iran. In 2024 tekenden beide landen tien akkoorden over energie, handel en transport tijdens een bezoek van de toenmalige Iraanse president Ebrahim Raisi aan Ankara. Achter de economische façade ging het overleg vooral over regionale veiligheid – feitelijk gericht op het versterken van Iraanse invloed.

Gevaarlijke trend

Israëlische diplomaten en veiligheidsfunctionarissen zien hierin een gevaarlijke ontwikkeling. Minister van Buitenlandse Zaken Gideon Sa'ar beschuldigde Turkije er begin 2025 van samen te werken met Iraanse pogingen om wapens naar Hezbollah in Libanon te smokkelen. Turkije, onder president Recep Tayyip Erdoğan, geldt volgens het Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center als een van Hamas' belangrijkste strategische partners. Het land verleent Hamasleiders burgerschap, biedt hen onderdak en fungeert als centrum voor fondsenwerving en het plannen van terreuraanslagen – ook die van 7 oktober.

Qatar speelt eveneens een sleutelrol in de financiering van Hamas. In de afgelopen twee decennia vloeiende ruim 1,8 miljard dollar vanuit Doha naar de organisatie. In 2021 beloofde Qatar nog

Qatar en Turkije tijdens een zitting van de Veiligheidsraad over de situatie in het Midden-Oosten.

Foto: UN Photo/Loey Felipe

360 miljoen dollar per jaar aan steun voor Gaza, deels voor salarissen van Hamasfunctionarissen. Geheime documenten die door het Israëlische leger werden buitgemaakt tonen een jarenlange samenwerking tussen Qatar en Hamas. Doha zou niet alleen hebben geprobeerd vredesinitiatieven van de VS te ondermijnen, maar ook Egyptes rol als bemiddelaar te verzwakken ten gunste van Turkije en Iran.

Volgens die documenten noemde Hamas-leider Ismail Haniyeh in 2009 Qatarees geld “de levensader van Hamas”. In 2021 meldde hij dat de emir van Qatar “discreet” miljoenen aan Hamas had verstrekt. Qatarese en Hamasfunctionarissen bespraken zelfs het trainen van Hamasstrijders op militaire bases in Qatar en Turkije en het opnemen van Palestijnen die uit Syrië waren gevlucht in Hamasbataljons in Libanon.

In 2019 drong Hamasleider Khaled Mashaal er bij de Qatarese emir op aan gezamenlijk Trumps “Deal of the Century” te dwarsbomen. Twee jaar later riep Yahya Sinwar, het brein achter de aanval van 7 oktober, Haniyeh op Turkije en Qatar een leidende diplomatieke rol te geven “samen met Iran” in de strijd tegen Israël.

Uit op herstel van Hamas

Israëlische militaire bronnen waarschuwen daarom dat een rol voor Qatar en Turkije in de we-

“
Critici vrezen dat Qatar en Turkije vooral uit zijn op het herstel van Hamas' militaire en bestuurlijke macht.

deropbouw van Gaza “catastrofaal” zou zijn. Een hoge legerofficier zei: “Qatar en zeker Turkije mogen geen voet meer aan de grond krijgen in Gaza. De Verenigde Arabische Emiraten, Egypte en Jordanië haten Hamas en zijn werkelijk bezorgd om de Palestijnen. Maar Qatar was de belangrijkste financier van Hamas vóór 7 oktober. Er is geen garantie dat nieuw geld niet opnieuw in Hamas' militaire vleugel terechtkomt.”

Critici vrezen dat Qatar en Turkije, met Iraanse steun, vooral uit zijn op het herstel van Hamas' militaire en bestuurlijke macht – al dan niet onder een andere naam. Sinds het begin van de oorlog hebben beide landen Israël scherp veroordeeld en openlijk partij gekozen voor Hamas. Hun rol in Gaza zou, aldus Israëlische analisten, “de bron van het probleem versterken in plaats van vrede te bevorderen”.

Onder hun huidige leiders zullen Qatar, Turkije en Iran, zo luidt de conclusie, geen stabiele en vreedzame toekomst voor de Gazastrook garanderen, maar eerder de cyclus van extremisme en geweld bestendigen.

Khaled Abu Toameh is een bekroond journalist gevestigd in Jeruzalem. Dit artikel (ingekort) is met toestemming overgenomen van Gatestone Institute, gatestoneinstitute.org.

INTERVIEW

Het tweede wonder
van Bethlehem

Ds. Naim en Elvira Khoury voor hun kerk in Bethlehem.

Foto: Walid Sababa

De Zoon van God is geboren in Bethlehem, de stad van koning David. Het gebeurde in de dagen van het machtige Romeinse Rijk. Duisternis heerste op de aarde, maar in Bethlehem zagen eenvoudige mensen het Licht van de wereld.

Ds. Henk Poot

De Heere sprak tot mij

In de lobby van een hotel in Jeruzalem heb ik een ontmoeting met ‘de pastor van Bethlehem’, dominee Naim Khoury en zijn charmante vrouw Elvira. Ze ogen vermoeid als ze binnenkomen. Dat is niet alleen de leeftijd, beiden zijn al ruim in de zeventig. Het is ook niet alleen de moeilijke reis van Bethlehem naar Jeruzalem. Het is moeilijk christen te zijn in Bethlehem, en dat is aan hen te zien.

Als we ergens een plaats gevonden hebben, vraag ik Naim hoe lang hij al predikant in Bethlehem is. Hij noemt het getal van 48 jaar. En gelijk daarop begint hij te vertellen hoe het begon. “De Heere sprak tot mij! Ik kom uit een oud geslacht, al eeuwen woont onze familie in de omgeving van Bethlehem. Bijna allemaal zijn ze Grieks-orthodox; heel veel van mijn ooms waren priesters. Alleen kon ik niet geloven dat we gered worden door Maria, die zij de moeder van God noemen, en door de heiligen, en door de doop alleen. God liet me zien dat we alleen leven hebben door het kostbare bloed van Jezus.” En terwijl hij dat zegt, lijkt alle vermoeidheid in één keer verdwenen.

Vertel het aan je eigen mensen!

Ik vraag hem hoe hij in Bethlehem begon. “We begonnen met diensten in een appartement. Mijn vrouw en ik bezochten vijfduizend mensen. We klopten aan, spraken over Jezus, luisterden naar hun zorgen, deelden hun verdriet en baden met hen. En zo begon de gemeente. Dat was het tweede wonder van Bethlehem.”

‘Het lijkt me wel uniek om dominee in de geboorteplaats van Jezus te zijn’, zeg ik, maar hij praat eroverheen. “Ik wilde een Oude Testament hebben. Dat had ik nog nooit gelezen. Mensen vonden dat een Joods boek met dingen die voorbij waren. Je las dat gewoon niet. Ik heb zes maanden gezocht naar een Oude Testament, en toen ik het had gevonden begon ik het voor mezelf te lezen. Ik las over Gods profetieën en over het eeuwige verbond van God met Israël. En toen zei de Heilige Geest: ‘Vertel het aan de mensen’. En dat deed ik. De mensen schrokken en liepen weg, en ik werd uitgescholden voor zionist en verrader.” Er valt even een stilte alsof het bij ons ook opnieuw gehoord moet worden dat Jezus een Jood is, geboren in een dorp in Judea, in Israël, en dat mag niet vergeten worden.

God voorziet in alles

“In deze jaren was het niet alleen maar

In die kleine kerk in Bethlehem zien ze al het licht van de komst van Jezus.

moeilijk. De meerderheid van de mensen in Bethlehem was christen, al dachten ze anders dan wij. De burgemeester ook, en hij was ons welgezind. Ik werd zelfs afgevaardigd naar de begrafenis van de moeder van koning Hoessein van Jordanië. En ik sprak daar over het evangelie. Het was een man met waardigheid en eer. Maar alles werd anders. Hamas kwam op en nam alles over. In de islam is geen vrijheid van godsdienst. Nu hebben we een kerkgebouw, maar met prikkeldraad eromheen. Ik heb aanslagen overleefd. Maar de Heere voorziet, in alles, ook nu.”

Ik begin over de oorlog. Hij laat zijn schouders zakken, kijkt naar de grond en vertelt over kerken in het buitenland die ineens stopten met hun steun. Hij kan niet eens vertellen waarom. Hij

vertelt over de armoede, omdat de grens met Israël gesloten is en de Palestijnse Autoriteit terroristen beloont, maar verder niets doet. “Maar met Gods hulp gaan we verder, en het gebed is een grote kracht.” Hij zegt het alsof hij het vooral tegen zichzelf zegt. Maar dan neemt Elvira het woord. Het is duidelijk dat ze veel met kinderen heeft. Ze vertelt over de raketten uit Iran die kwamen tijdens de zomerkampen. “We hebben hier geen schuilkelders. De kinderen kropen naar me toe. We waren met tweehonderd. Ik wees op de hemel en zei dat we niet bang moeten zijn. Als ons huis hier kapotgaat en we sterven, hebben we een huis in de hemel waar Jezus op ons wacht. We moeten klaar zijn om Hem te ontmoeten. Ze werden rustig.”

Ik vraag naar het kerstfeest en Elvira vertelt over de drie mooie dagen dat alles vol zit, en over de lunches en de geschenken die ze geven. Vorig jaar waren dat trainingspakken en spelletjes voor de kinderen. Naim: “In deze tijd gebeuren er ook veel mooie dingen. Vanmorgen was er een Bijbelstudie met honderd mensen. Mensen komen tot geloof. Ze zien dat het geloof en de liefde van Jezus mensen verandert.”

Hij is heel dichtbij

Het heilig vuur is er weer, merk ik. Naim: “Gods Woord gaat in vervulling. Gaza brandt zoals de profeet Sefanja zei. En duisternis bedekt de aarde. Maar ik zie ook het begin van Jesaja 19, de weg tussen Damascus, Jeruzalem en Egypte. Je-

Henk Poot

Ds. Henk Poot is Israëlpredikant, geeft regelmatig lezingen en is auteur van verschillende boeken.

zus is zo dichtbij! Ik heb dat nog nooit zo gevoeld.”

Ik vraag hem naar de toekomst en hij spreekt over de redding door het bloed van Christus voor Arabieren, Joden en christenen. Naim, de herder van Bethlehem, getuigt van Golgotha. Bethlehem zal straks het kerstfeest niet vieren met verlichte straten en bomen. Maar in die kleine kerk in Bethlehem zien ze al het licht van de komst van Jezus, de Koning der Joden en de Redder van de wereld.

Een straat in Bethlehem.

Foto: Flash90

DE BIJBEL EN ISRAËL

Wat Paulus zegt

Kees de Vreugd
kdvreugd@cvi.nl

Heerlijkheid

“Voor de Israëlieten”, vervolgt Paulus in Romeinen 9:4, “is ook de heerlijkheid.” Bij heerlijkheid denken we als vanzelf aan de heerlijkheid van de Heere waar heel de Tenach (Oude Testament) vol van is. God is omgeven door glans en majesteit. Zijn heerlijkheid is Zijn goddelijke uitstraling die alles doorlicht.

In de Bijbel is het de omschrijving van Zijn aanwezigheid, met name in de tabernakel en later de tempel, maar ook al toen God zich openbaarde op de Sinaï en in de woestijn. Die heerlijkheid ziet eruit als een verterend vuur (Exodus 24:17). In na-Bijbelse Joodse bronnen wordt er in dit verband over de *Sjechina* gesproken, Gods aanwezigheid (letterlijk betekent *sjechina*: het wonen). God woont bij Zijn volk.

Maar er is ook een heerlijkheid van Israël zelf. Simeon zingt daarvan (Lucas 2:32): Gods heil is een “licht tot openbaring van de volken, en heerlijkheid van Uw volk Israël”. Simeon zinspeelt op de profetieën van Jesaja over de Knecht van de Heere (speciaal Jesaja 42 en 49), waar de dubbele taak van de Messias naar voren komt: Hij komt om Israël te herstellen, maar ook om de volken heil te brengen. Het Messiaanse heil dat uitgaat naar de volken is heerlijkheid voor Israël. Dat wil zeggen dat Israël niet langer wordt veracht, maar geëerd als Gods volk te midden van de volken. Dat hangt natuurlijk helemaal samen met het eerste. De heerlijkheid van Israël is de heerlijkheid van Gods aanwezigheid in Israël. Zo past het helemaal in het rijtje van Romeinen 9, dat gaat over de bijzondere roeping van Israël.

“

Hij komt om Israël te herstellen, maar ook om de volken heil te brengen.

Welke hoop geeft kerst jou?

Karel van der Plas

Immanuel – God met ons. Dat is misschien wel het eerste waaraan ik moet denken bij de vraag welke hoop kerst mij geeft. Alleen heb ik de laatste jaren dat ‘ons’ dieper leren verstaan. Het ‘ons’ spreekt hier op de eerste plaats over het volk Israël. Jezus is niet alleen God-uit-God en mens-uit-mens, maar vooral ook Jood-uit-Jood. In Jezus kwam God op de meest diepste en intiemste manier bij Zijn volk. Hij had gesproken door de brandende braamstruik, door de Thora, door de profeten, maar nu komt Hij zo dichtbij dat Hij het vlees van Zijn volk aanneemt.

Met kerst spreken we over Jezus. En met Jezus spreken we – als het goed is – over Israël. Hij komt in dat volk om Israël als eersteling voor te gaan in zijn roeping: een licht voor de volken. Het is precies zoals Simeon profeteert als hij het kindje Jezus in zijn handen heeft: ‘Een licht om de heidenen te verlichten en om Uw volk Israël te verheerlijken’ (Lucas 2:32). Dat is wat kerst betekent; via Israël komt het Licht van de wereld tot ons.

Karel van der Plas is hoofd van de afdeling Educatie bij Christenen voor Israël.

Welke hoop geeft Chanoeeka jou?

Sid Wagenfeld

Het verhaal van Chanoeeka blijft voor mij een van de meest bijzondere momenten uit de Joodse geschiedenis. De opstand van de kleine groep Makkabeeërs tegen de duizenden Seleuciden, hun overwinning tegen een veel sterker leger en het herstel van de tempel, laat zien hoe krachtig vastberadenheid kan zijn. Juist het enorme verschil in aantallen geeft mij een gevoel van hoop. Dat moment, waarin opnieuw een onderdrukker werd verslagen en Joods leven kon voortbestaan, blijft een inspiratiebron. Vandaag zie ik een andere vorm van druk ontstaan, het steeds

luidere anti-Israëlsche geluid in academies en binnen organisaties die een grote invloed uitoefenen. Hierdoor worden termen als antizionisme genormaliseerd en wordt Joodse veiligheid behandeld alsof het slechts een politiek onderwerp is. De Makkabeeërs hebben laten zien dat een minderheid met volharding en helderheid kan overwinnen, en dat wij als Joodse gemeenschap in Nederland dit voorbeeld kunnen volgen. Deze keer misschien niet met zwaarden maar met objectiviteit en kennis. Dat geeft mij hoop.

Sid Wagenfeld is werkzaam als educator en Fellow bij StandWithUs Nederland.

Dagelijks geluid

In de straten van Jeruzalem is van alles te beleven. De piano aan de Jaffastraat heeft inmiddels een speciale aantrekkingskracht. Mensen – jong, oud, musicus, Jood, moslim, christen, arm, rijk – ze weten de plek te vinden, maken er muziek en laten iedereen daarvan genieten. Ouderen komen er speciaal naar toe om even de deur uit te zijn. Groepen organiseren mini-concerten. En toevallige voorbijgangers worden verrast door wat ze horen. Muziek overstijgt dan grenzen en verbindt mensen uit alle geledingen van de Israëlsche samenleving met elkaar. Die ene piano is inmiddels niet meer weg te denken uit het straatbeeld van Jeruzalem. | Foto: Flash90

DE BIJBEL EN ISRAËL

De verblijdende boodschap van Zacharia

Joop Akker

In het jaar 538 voor Christus had de Perzische koning Kores (of Cyrus) het Joodse volk toestemming gegeven terug te keren naar het land Israël en de tempel te herbouwen (Ezra 1). De herbouw was echter stil komen te liggen als gevolg van de tegenwerking van tegenstanders die op de huidige Westoever (Judea en Samaria) woonden (Ezra 4). Onder aanmoediging van de profeten Haggai en Zacharia werden na achttien jaar de bouwwerkzaamheden hervat (Ezra 5:1 en 6:14). Tegen deze achtergrond verdiepen we ons in Zacharia.

De profeet Zacharia kwam uit een priester geslacht dat uit de ballingschap was teruggekeerd. Hij was waarschijnlijk nog jong toen hij begon met profeteren (Zacharia 2:4). Het boek Zacharia begint met een oproep tot bekering – “Keer terug naar Mij, spreekt de HEERE van de legermachten, dan zal Ik naar u terugkeren” – en is verder een aaneenschakeling van nachtelijke visioenen, historische gebeurtenissen en profetieën.

Israël en de volkeren

Zoals alle profeten, uit Zacharia kritiek op zowel Israël als op de volken. Hij verwijt Israël dat de rechtspraak niet eerlijk is. Ook spoort hij hen aan elkaar lief te hebben en barmhartigheid te bewijzen, weduwen en wezen, vreemdelingen en armen niet te verdrukken en geen kwaad tegen elkaar te beramen (7:9-10). Gods verwijt aan het adres van de volken lezen we in 1:15: “Ik ben zeer toornig op de overmoedige heidenvolken, die, terwijl Ik maar een beetje toornig was, meehielpen ten kwade”.

Waar Israël opgeroepen wordt zich te bekeren, kondigt Zacharia ten aanzien van de volken in eerste instantie Gods oordeel aan. In het tweede nachtgezicht bijvoorbeeld slaan smeden de horens (dat is de kracht) neer van de volken die Juda verstrooid hebben (1:18-21).

Elders lezen we hoe God Israël gebruikt om de volkeren te oordelen: “Want ik span mij Juda, op de boog leg ik Efraïm, en wek uw kinderen, o Sion, op tegen uw kinderen, o Griekenland, en maak u als het zwaard van een held” (9:13-14).

Toch is Zacharia een troostrijk en hoopgevend Bijbelboek. De centrale boodschap is namelijk: God zal zich ontfermen over Israël en de volken, in barmhartigheid terugkeren naar Jeru-

Renovatie van de stadsmuren van Jeruzalem.

Foto: Adobe Firefly

zalem (1:16) en Koning worden over de hele aarde (14:9).

De Messias

Na de Here God heeft de Messias in het boek Zacharia een hoofdrol. Herhaaldelijk wordt Hij genoemd, alleen in bedekte termen. Op twee plaatsen wordt Hij met ‘de Spruit’ aangeduid. In 3:8-9 is Hij degene door wie de Here God op één dag de ongerechtigheid van Israël, land en volk, zal wegnemen. In 6:12-13 bouwt Hij de tempel van de Heere, zal als heerser zitten op Zijn troon en tegelijkertijd priester zijn. In 9:9-10 bewerkt Zijn nederigheid vrede, in Israël en wereldwijd.

Aangrijpend is om in hoofdstuk 12 te lezen over de hereniging van Jezus en Israël. “Maar over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik de Geest van de genade en van de gebeden uitstorten.” Dan zullen zij opzien naar degene die ze doorstoken hebben en rouw bedrijven zoals bij het verlies van een enig kind. Niet alleen Jeruzalem, maar het hele land zal een rouwklacht aanheffen. De woorden die ze dan zullen

spreken staan in het bekende 53e hoofdstuk van Jesaja, zo leerde ik van Marjorie Eberlé-Gotlib.

Zacharia 13 vertelt over de verzoening en vernieuwing die Israël vervolgens zal ervaren. Volgens Lance Lambert is het het eerstvolgende heilsfeit in de heilsgeschiedenis waarnaar we mogen uitzien.

Jeruzalem

Het eerste gedeelte van hoofdstuk 12 beschrijft de omstandigheden waaronder de toekomstige bekering van Israël plaatsvindt. De naties hebben zich daar verenigd in een laatste poging een einde te maken aan de Joodse aanwezigheid in Jeruzalem en in het hele land. Het is de ultieme poging van satan om te bewijzen dat de Here God een leugenaar is, net zoals hij. Voor de Here God zal het juist een mooie gelegenheid zijn om te laten zien dat Hij trouw is aan Zijn eens gedane beloften aan Abraham, Isaak en Jakob en oppermachtig is. Daarom loopt het niet goed af met de belegeraars van Jeruzalem. In Zacharia 14:12-15 vindt u de huiveringwekkende details. De overgeblevenen van de volken zullen dan eindelijk het koningschap van de Here God erkennen. Jaarlijks zullen ze opgaan naar Jeruzalem om zich neer te buigen voor de Schepper.

Het boek Zacharia eindigt met de veelbetekenende vermelding dat in de tempel geen Kanaäniet meer zal zijn. De afgoden zullen voorgoed afgedaan hebben en de naam van de Heere zal als enige zijn overgebleven op aarde (14:9). Het is de onuitsprekelijke Naam, die dan op ieders lippen zal zijn en waarin de hele schepping zich mateloos en eindeloos zal verheugen!

“Na de Here God heeft de Messias in het boek Zacharia een hoofdrol. Herhaaldelijk wordt Hij genoemd, alleen in bedekte termen.

Gebedspunten
gebed@cvi.nl

Uitzien naar het licht

- Het Joodse volk viert van 14 tot 22 december Chanoeka, het feest van het licht dat de duisternis overwint. Dank dat tijdens dit feest alle levende gijzelaars weer herenigd zijn met hun families en vrienden. Bid om een gezegend Chanoeka voor het hele Joodse volk.
- “Toen mijn gedachten binnen in mij zich vermenigvuldigden, verkwikten Uw vertroosting mijn ziel” (Psalm 94:19). Bid voor alle Israëli's die tijdens deze Chanoekaviering extra herinnerd worden aan het verlies van dierbaren. Bid dat zij zullen ervaren dat God een Trooster is van de treurenden.
- In de adventperiode kijken we uit naar de viering van de eerste komst van de Messias, maar is het ook mooi om stil te staan bij het verlangen naar Jezus' tweede komst. Bid dat Jezus spoedig zal terugkomen en zal zitten op de troon van David.

Israël

- Er is momenteel een wapenstilstand, maar de oorlog heeft zeer diepe sporen nagelaten in de Israëlische samenleving. Een voorbeeld daarvan zijn de kibboetsen die zijn aangevallen door Hamas. Bewoners twijfelen of ze terug willen. Bid om wijsheid hierin en heling van het trauma dat de oorlog veroorzaakt heeft.
- “Ik heb U ook gegeven tot een Licht voor de heidenvolken, om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde” (Jesaja 49:6c). Bid dat de volken Israël weer zullen zien als teken van hoop. Bid dat de ogen van mensen opengaan voor Gods plan met Israël en hoe Hij door alle diepten heen, toch Zijn plan ten uitvoer brengt.
- Bid om bescherming van Israël op juridisch gebied. Bid dat uitspraken van het Internationaal Gerechtshof of het Internationaal Strafhof Israël geen schade kunnen toebrengen, en dat de instituten minder anti-Israël zullen zijn.

Christenen voor Israël

- In december en januari organiseert Christenen voor Israël verschillende bijeenkomsten waaronder de adventbijeenkomst, de verootmoedigingbijeenkomst en de Holocaustherdenking. Bid om gezegende bijeenkomsten waarbij inkeer en de verwachting van God centraal staan.
- Dank dat alle lezingen van het afgelopen najaar in rust zijn verlopen, en dat we veel bezoekers hebben kunnen verwelkomen voor een lezing en onderlinge ontmoeting.

Kaarten vs. geschiedenis

Het verhaal dat pro-Palestijnse activisten vaak vertellen, is dat er ooit een staat Palestina was waarvan de Joden stap voor stap bijna alles hebben afgepakt. Om dat te ‘bewijzen’, worden meestal vijf bekende kaarten gedeeld waarop ‘Palestina’ steeds kleiner wordt. Maar wie de geschiedenis ernaast legt, ziet dat deze kaarten een versimpeld en misleidend beeld geven. Hieronder vindt u de ‘Palestijnse kaarten’ met een korte uitleg erbij.

1917

Brits Mandaatperiode

Volgens het Palestijnse narratief behoort het rode deel toe aan Palestina en het blauwe deel is in handen van Joden. Maar het juiste verhaal is: het rode deel behoort toe aan het Britse Mandaat Palestina. In dit hele gebied wonen Arabieren én Joden. Palestina is de naam voor het gebied, en er is op geen enkele wijze sprake van een Palestijnse staat.

1947

VN-verdelingsplan

De VN stellen met resolutie 181 deze verdeling in een Joodse en Arabische staat voor van het mandaatgebied Palestina, met een aparte status voor Jeruzalem. Arabische leiders wijzen dit voorstel af, terwijl de Joodse leiders dit accepteren.

1948

Onafhankelijkheidsoorlog en oprichting staat Israël

Na de Onafhankelijkheidsverklaring van Israël vallen Arabische landen aan. Israël krijgt het blauwe gebied in handen; Arabieren maken vanaf het begin als volwaardig burger deel uit van de Israëlische samenleving. Het rode gebied wordt door Jordanië en Egypte veroverd en komt niet in handen van Palestijnen; in deze gebieden mogen geen Joden meer wonen.

1995

De Oslo-akkoorden

Onder de Oslo-akkoorden krijgt de Palestijnse Autoriteit zelfbestuur in delen van Judea en Samaria en Gaza – Joden mogen hier niet wonen. In 2005 wordt Gaza door Israël helemaal verlaten. Hamas neemt de macht over in dit gebied.

1967

De Zesdaagse Oorlog

Door deze oorlog komen Judea en Samaria (Westoever), Jeruzalem, Gaza, de Golanhoogten en de Sinaï in handen van Israël. Door vredesonderhandelingen geeft Israël later de Sinaï terug aan Egypte. De Westoever en Gaza worden volgens het Palestijnse narratief bezet. Maar deze gebieden zijn nooit in handen geweest van de Palestijnen (ze waren van Jordanië en Egypte), en kunnen daarom ook niet bezet zijn.

DE BIJBEL EN ISRAËL

Deze Joodse man bidt in het licht van de opgaande zon – uitzierend naar de dag dat Gods beloften vervuld worden.

Foto: Flash90

De dag waar ik naar uitzie

“Vuile Jood...” Ik kreeg dat naar mijn hoofd geslingerd. Een ogenblik leek het erop dat een groep jonge moslims me wilde lynchen en ik zocht dekking. Toen voelde ik aan den lijve wat zovelen hebben moeten meemaken.

Het gebeurde enkele jaren geleden in Hargeisa, de hoofdstad van Somaliland. De spanning was al enkele uren voelbaar. Het personeel van het hotel waar ik verbleef, had geweigerd me te bedienen. Ik hoorde niet bij hun groep. Opeens was ik me heel bewust van het Joodse bloed in mijn familie.

Abram J. Krol

‘Vuile Jood’. Opnieuw klinkt dat door de straten. Boosheid over de gebeurtenissen in Gaza lijken een vrijbrief voor Jodenhaat. Wanneer houdt dat op? Eens zal de dag komen dat je dat niet meer zult horen. Dan zal Sion het geestelijke wereldcentrum zijn. Dan grijpen mensen de Jood vast aan zijn kleding en smeken: “Wij willen ons bij u aansluiten, want wij hebben gehoord dat God bij u is” (Zacharia 8:23).

Israël tot voorbeeld

Israël zal nog flink moeten veranderen. De wereld ook. En de kerk dan? Die moet zich tot Israël wenden – en andersom. Israël zal een reddingsboot worden. De wereld zal eindelijk genoeg moeten krijgen van haar zelfzuchtige materialisme, maar het gaat gebeuren!

“Eens zal de dag komen dat de berg met de tempel van de HEER rotsvast zal staan, verheven boven de heuvels, hoger dan alle bergen. Volken zullen daar samenstromen, machtige naties zullen zeggen: ‘Laten we optrekken naar de berg van de HEER, naar de tempel van Jakobs God. Hij zal ons onderrichten, ons de weg wijzen, en wij zullen zijn paden bewandelen.’ Vanaf de Sion klinkt zijn onderricht, vanuit Jeruzalem spreekt de

HEER” (Micha 4:1-2 alsook Jesaja 2:2-3). Dit is belangrijk. Het staat tweemaal in de Bijbel en deze waarheid wordt nog met tal van andere woorden onderstreept.

Kennen we Israël als een vreedzaam en aantrekkelijk land, in staat vrienden te behouden en vijanden in vrienden te veranderen? Kennen we haar als voorbeeld van het ware leven met God? Velen hebben alleen maar een beeld voor ogen van hardvochtigheid en oorlog. Toch zegt de profetie: “Volken laten zich leiden door jouw licht, koningen door de glans van je schijnsel” (Jesaja 60:3). Er komt een dag... Maar de wereld lijkt nog steeds genoeg te nemen met haar oppervlakkige zelfzucht. Daar passen God noch Jood in.

Israël, het enige volk op aarde waarmee God (als volk) een verbond heeft gesloten. De haat tegen Israël is vaak louter emotioneel en onverklaarbaar, tenzij we er een diepere oorzaak in zien: de haat van satan tegen de God van Israel. Ook daar zal een eind aan komen. In een profetie die vaak met kerst gelezen wordt, vinden we: “Want kennis van de HEER vervult de aarde, zoals het water de bodem van de zee bedekt. Op die dag zal de telg van Isaï als een vaandel voor alle volken staan. Dan zullen de volken hem zoeken en zijn woonplaats zal schitterend zijn” (Jesaja 11:9-10).

Eens zullen Jood en Palestijn hand in hand staan om God te eren.

Verlossing

Door het eeuwenoude antisemitisme is het Jodendom in de verdediging gedrongen. Hoe orthodoxer de Jood, hoe strikter de afstand. Waar is de verlossingsboodschap gebleven? Waar de liefde voor wat verloren is? Eens wordt er geen afstand meer gecreëerd, maar worden scheidslijnen overschreden. Dat leerde Mozes al duidelijk: “Behandel vreemdelingen die bij jullie wonen als geboren Israëlieten. Heb hen lief als jezelf” (Leviticus 19:34). Eens zullen Jood en Palestijn hand in hand staan om God te eren. Zo was het in het begin van de christelijke kerk, toen de meest bittere scheidslijn, die tussen Jood en heiden, werd geslecht (zie Efeziërs 2:14). Dan wordt het weer zoals Jezus dat wilde: “De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was” (Lucas 19:10).

Uiteindelijk behelst het Joodse geloof net als het christelijke het geloof in de redding. Het gaat om het behoud, niet slechts van het individu maar van de wereld. Er ligt een taak voor Jood en christen om die redding te verkondigen, zo, dat de hele wereld zal worden doordrenkt van het verlangen naar God en naar het behoud. Er zal nog wel wat water door de Jordaan moeten stromen voordat beide groepen hetzelfde lied zingen. Maar: er komt een dag!

Abram J. Krol is zendingswerker, docent en predikant.

REPORTAGE

Oog in oog met de gruweldaden van Hamas

Voor het eerst sinds 7 oktober 2023 breng ik, samen met anderen, een bezoek aan het gebied waar de massamoord van toen heeft plaatsgevonden.

Ds. Oscar Lohuis

De verwoesting in kibboets Kfar Aza.

Foto: Cvl

De eerste stop is op de plek waar meer dan 1300 verwoeste auto's zijn verzameld, waarvan meer dan driehonderd volledig uitgebrand. In veel van die auto's zijn de inzittenden vermoord en hun lichamen later gevonden. Bij een aantal auto's zie je ook foto's van de slachtoffers en wordt – via het scannen van een QR-code – hun verhaal verteld.

Ben Binyamin Shimoni was op 7 oktober 2023 slechts 31 jaar oud. Toen de aanval begon, probeerde hij in zijn auto weg te komen. Maar zodra hij beter besefte wat er gaande was, besloot hij terug te keren om mensen in veiligheid te brengen. In een eerste poging redde hij vier mensen, daarna nog eens acht. Hij ging een derde keer terug, alhoewel mensen hem ervan probeerden te overtuigen dat niet te doen. Hij had via WhatsApp contact met een vriendin, Gaya Khalifa, die daar samen met Romi Gonen was. Gaya schreef hem dat hij niet moest komen, omdat ze beschoten werden. Toch ging hij, en wist hij de twee dames te bereiken. Hij nam ook Ophir Tzarfati mee. Op de weg terug vonden terroristen hen. Ben en Gaya werden onmiddellijk vermoord. Romi en Ophir werden ontvoerd. Op 12 januari 2024 vond het leger het lichaam van Ophir in Gaza. Op 19 januari 2025 werd Romi Gonen vrijgelaten in een van de deals, na 471 dagen gevangenschap en mishandeling in Gaza. Als je al die autowrakken en foto's van de bestuurders ziet, en de meest gruwelijke verhalen leest, word je stil van verdriet en verontwaardiging.

De plek waar 364 jongeren zijn vermoord

We rijden door naar het terrein van muziekfestival Nova, over die inmiddels beruchte weg 232. Het terrein staat vol met foto's en levensbeschrijvingen van de 364 (!) mensen die daar in een paar uur tijd zijn vermoord. De meer dan drieduizend aanwezigen – van wie de meesten tussen de twintig en veertig jaar oud – werden omsingeld en aangevallen door vele honderden, misschien wel duizend gedroegde moordmonsters van Hamas. Op een heel grote poster zijn alle gezichten van de 364 vermoorden mensen afgebeeld. Eronder schreef de kunstenaar die het heeft gemaakt: “Het enige wat ze wilden, was dansen en gelukkig zijn. Ik zou u willen vragen hen in hun ogen te kijken en te zien hoe gelukkig ze waren, kort voordat ze werden vermoord.” Boven de beschrijving staat: “Jullie licht zal blijven schijnen en jullie vrolijke lach zal voor altijd herinnerd worden.”

Kfar Aza

Daarna bezoeken we kibboets Kfar Aza, waar wij worden rondgeleid door Orith,

een vrouw van eind vijftig die haar hele leven op deze kibboets heeft gewoond, tot 7 oktober 2023. Er woonden toen negenhonderd mensen in de kibboets. De terroristen hebben 64 van hen in koelen bloede vermoord, onder wie de ex-man van Orith, de vader van haar vier kinderen. Uit de kibboets zijn negentien bewoners als gijzelaars meegenomen. De laatste twee nog levende gijzelaars uit Kfar Aza, tweelingbroers, zijn pas half oktober vrijgelaten.

We lopen samen over het terrein van de kibboets die sinds de dag van de inval nog steeds verlaten is. Van veel huizen liggen muren in puin vanwege raketinslagen. In voordeuren en muren van de woningen zien we talloze kogelgaten. Er is één straatje waar de meer dan 350 (!) terroristen die de kibboets zijn binnengevallen, op een duivelse manier hebben huisgehouden. Voor veel woningen hangen posters van de mensen die in die woningen zijn vermoord. ‘Sivan Elkabets werd op brute wijze in dit huis vermoord.’ Dit was het straatje waar vooral jongvolwassenen woonden.

Een van de woningen is door de vroegere bewoners opengesteld voor bezoekers, omdat zij willen dat de wereld kan zien wat er is gebeurd. Het is een grote puinhoop. Het interieur is stukgeslagen, alles is van de muur getrokken. Zelfs de koelkast is doorzeefd met kogelgaten. Het voelt surreëel als ik nog even alleen in die woning sta, als de anderen alweer weg zijn. Het doet mij denken aan mijn bezoek aan Auschwitz.

“
De inwoners van de kibboets zijn verraden door degenen tegenover wie zij alleen maar vriendelijk waren.

ken werden? Ze vertelt dat velen uit de kibboets de Gazanen al vanaf het ontstaan van de kibboets hielpen, hun geld en voedsel gaven en de zieken uit Gaza naar ziekenhuizen in Israël vervoerden. Ook zijn de kibboetsen in de omgeving van Gaza lange tijd plekken geweest waar Gazanen werk konden vinden en veel meer geld verdienden dan in Gaza.

We lopen langs het archief van de kibboets. Ook daar werkten enkele mensen uit Gaza. Zij hebben allerlei informatie over de kibboets doorgegeven aan Hamas, waardoor de terroristen als eerste de wapenkamer van de kibboets hebben kunnen uitschakelen en de beveiligers niet veel meer konden doen. De inwoners van de kibboets zijn verraden door degenen tegenover wie zij alleen maar vriendelijk waren, die jarenlang bij hen aan tafel zaten. “How did we become the bad guys?”

Geen symmetrie

Orith vertelt dat het Israëlische leger Palestijnse burgers altijd vooraf waarschuwt bij een aanval om militaire installaties uit te schakelen, om zo het maken van burgerslachtoffers te voorkomen. Heeft Hamas de bewoners van de kibboetsen of de jongeren van het Novafestival gewaarschuwd dat zij gingen aanvallen? Er is geen symmetrie tussen de daden van Hamas en de daden van het leger van Israël. Ze eindigt met de opmerking: “Mensen zullen zeggen dat het niet waar is wat hier is gebeurd, dat het niet heeft plaatsgevonden. Daarom laten wij het jullie zien.”

De gruwelijke daden van Hamas

Orith vertelt ons ook dat sommige bewoners van de kibboets door de moordmonsters zijn onthoofd. Wat ze met de hoofden en de lichamen hebben gedaan, is te gruwelijk om te vermelden. Het hoofd van een van de vermoorden is nog steeds niet teruggevonden. Orith: “How did we become the bad guys?”, Hoe kan het dat wij opeens de slechteri-

De voormalige wapenkamer van kibboets Kfar Aza.

Foto: Cvl

DE BIJBEL EN ISRAËL

Israël, een teken van hoop

Israël blijft een levend teken van Gods trouw en hoop. Op deze pagina’s leest u twee inspirerende artikelen die elk op hun eigen manier laten zien hoe God werkt in en door Zijn volk. Beide verschenen eerder in *Profetisch Perspectief* en *Israël en de Kerk*; wat u hier leest, zijn ingekorte versies.

Het eerste artikel, uit *Profetisch Perspectief*, belicht de oorsprong, roeping en toekomst van Israël – een volk dat door God zelf is geformeerd en geroepen tot zegen voor de volken. Het tweede artikel, uit *Israël en de Kerk*, richt de blik op Jeruzalem als het geestelijke hart van de wereld, en laat zien hoe de gebeurtenissen van nu

passen in Gods grotere plan. Wie geraakt wordt door deze thema’s, vindt in deze bladen veel meer om over na te denken en zich door te laten bemoedigen. • *Profetisch Perspectief* verschijnt vier keer per jaar en helpt christenen om de tijd waarin we leven te begrijpen in het licht van Gods Woord. Een proefnummer of abon-

nement is verkrijgbaar via profetischperspectief.nl. • *Israël en de Kerk* is het gratis theologische kwartaalblad van Christenen voor Israël, bedoeld om theologen en voorgangers te inspireren en hun kennis te verdiepen. Aanvragen kan via cvi.nl/israelendekerk.

Over oorsprong, roeping en toekomst van Israël

‘Dit volk heb Ik geformeerd’

Daan Damsteeg

In het atelier stond een beeld, half uit de steen geslagen. De meesterbeeldhouwer had het blok zelf uitgezocht, ruw en weerbarstig. Geen vanzelfsprekend marmer, maar een steen met aders en barsten. Dagen, weken, maanden werkte hij eraan. Toen iemand vroeg: “Waarom deze? Waarom zoveel moeite?” antwoordde hij: “Omdat dit mijn werk is. Ik heb het geformeerd. Het draagt mijn naam.”

Dat is precies hoe God over Israël spreekt. Israël is geen toevallige verzameling mensen. Het is het volk dat door Gods eigen handen is geformeerd, uit de slavernij gehaald, door het water heen gedragen. Geslagen en gelouterd, maar nooit losgelaten. Want het is van Hem.

De oorsprong van het volk – Gods initiatief

Het volk Israël begint niet bij zichzelf. Het is niet ontstaan uit een cultuur of prestatie, maar uit Gods scheppend handelen. Jesaja 43 zegt: “Maar nu, zo zegt de Heere, uw Schepper, Jakob, uw formeerder, Israël: (...) Ik heb u bij uw naam geroepen, u bent van Mij.”

De roeping van Abram in Genesis 12 is het beginpunt: “Ga uit uw land (...) en Ik zal u tot een groot volk maken.” De belofte klinkt terwijl Abram en Sara oud en kinderloos zijn. De geboorte van Isaak wordt zo het bewijs dat Israël alleen kan bestaan door Gods wonder. Het volk is geboren uit een belofte, niet uit menselijke kracht.

Diezelfde lijn loopt door in de uittocht uit Egypte. God zegt tot Mozes: “Ik zal u tot Mijn volk aannemen en Ik zal u tot een God zijn.” Ook hier ligt het initiatief geheel bij God. Paulus vat dat samen in Romeinen 9: “De aanneming tot kinderen, de heerlijkheid, de verbonden, de wetgeving, de eredienst en de beloften.” Israëls bestaan is dus geen verdienste, maar genade.

De bestemming van het volk – Tot zegen voor de volken

Israël is niet alleen geformeerd, maar ook geroepen met een doel: om van God te zijn en tot zegen voor anderen. Al bij Abram klinkt: “In u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.” Israël is geroepen om te getuigen en te delen in Gods heilsplan voor de wereld. Jesaja verwoordt het: “U bent Mijn getuigen.”

Israël en de Christus-gemeenschap

Heeft Israël als volk nog een plaats in Gods plan nu ook mensen uit de volken tot Christus behoren? Paulus worstelt daarmee in Romeinen 9 tot 11. Hij schrijft als bewogen broeder: zijn hart bloedt voor Israël, zijn volk dat de beloften draagt maar Christus vaak niet herkent.

Paulus ziet binnen Israël een geroepen deel dat vertrouwt op Christus, en een deel dat verhard is. Toch blijven beiden deel van het volk. Ondertussen worden ook niet-Joden door vertrouwen op Christus opgenomen in Gods beloften. Jood en niet-Jood ontmoeten elkaar in de Christus-gemeenschap, zonder dat hun identiteit verdwijnt. Niet-Joden worden geen Joden, maar delen in dezelfde genade. Israël blijft de stam waaraan anderen geënt worden: “De genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk.”

Tussen Hirtshals en Skagen ontmoeten de Noordzee en de Oostzee elkaar. Twee

Kunstwerken onthullen zich vaak pas na langdurige en vakkundige arbeid van de kunstenaar. Op de foto: het kunstmuseum van Petach Tikva.

Foto: Flash90

zeeën, verschillend maar verbonden. Zo is het ook met Jood en niet-Jood in Christus: onderscheiden, maar één in geloof. Mijn identiteit als niet-Jood doet niets af aan Israëls roeping. Ik ben niet geroepen ter vervanging, maar tot deelname.

Toekomst

Als Gods roeping werkelijk onberouwelijk is, zegt dat ook iets over de toekomst. Paulus ziet een moment waarop “heel Israël zalig zal worden” (Romeinen 11:26). Geen versmelting, maar een openbaring van genade. Wanneer de volheid van de volken is binnengekomen, zal Israël opnieuw het heil omarmen – niet uit recht, maar uit genade.

De Meesterbeeldhouwer is nog niet klaar. Zijn werk gaat door. Elke kras telt, elke ader heeft betekenis. Tot de dag komt dat Hij het beeld volledig onthult – en wij vol verwondering zeggen: “Dit heeft de Heere gedaan; het is wonderlijk in onze ogen.”

“
Israël is geen toevallige verzameling mensen. Het is het volk dat door Gods eigen handen is geformeerd.

Jeruzalem, navel van de wereld

Een oude replica van de beroemde kaart van Bunting uit 1581 werd in 2012 in Jeruzalem ontdekt in een historisch boek.

Foto: Flash90

Rabbin mr.drs. R. Evers

We hebben met onze eigen ogen gezien hoe de landbelofte langzamerhand in vervulling gaat. Het is een ‘ongoing process’ waarbij juist deze periode waarin wij nu leven een belangrijke mijlpaal vormt – misschien zelfs een kantelpunt.

Bijna de helft van het wereld-Jodendom woont nu in Israël. Wanneer de meerderheid van het Joodse volk daar woont, worden de ge- en verboden uit de Thora die betrekking hebben op het land weer volledig van kracht. De ware Bijbelse beleving wordt in de Israëlsche werkelijkheid realiteit.

Na de eenwording van Jeruzalem in 1967 is het messiaanse voorgevoel verstevigd. Jeruzalem wordt in Ezechiël de “navel van de aarde” genoemd: het contactpunt tussen hemel en aarde. Alle hemelse zegen vloeit via het hemelse Jeruzalem naar het aardse en vandaar de wereld in. Volgens de midrasj (Joodse Bijbeluitleg) vormt Jeruzalem het midden van de wereld, met de tempel als centrum. Willen we terugkeren naar een paradijselijke toestand, dan moet Jeruzalem weer centraal staan in onze beleving.

In welke wereldfase leven wij?

De Thora leert dat de wereld nu 5786 jaar oud is en drie fasen kent: tweeduizend jaar chaos, tweeduizend jaar van Thora, en tweeduizend jaar van potentiële Messiaanse tijden. Rond het Joodse jaar 6000 zullen deze tijden daadwerkelijk aanbreken – we leven nu 216 jaar voor die ‘deadline’.

Voordat de Messiaanse tijd aanbreekt, zullen de krachten van het kwaad zich hevig verzetten. Satan probeert de komst van die tijd te verijdelen. De Talmoad (Sota 49b) voorspelde al dat in die dagen brutaliteit en verdorvenheid zouden overheersen.

We zien dit vandaag: demonstraties met antisemitische leuzen, oproepen tot geweld en de misbruikte democratische vrijheden die de democratie zelf ondermijnen. De grootste schreeuwelijk krijgt het gelijk en de macht. Het herinnert aan de donkerste bladzijden uit onze geschiedenis.

Tekenen van Messiaanse tijden

De Talmoad spreekt over kenmerken van de naderende Messiaanse tijden. Een van die kenmerken is “het bestuur zal in handen zijn van ketters”. In onze tijd is religie in het Westen naar de marge verdrongen. Tekens van geloof worden in het publieke domein ontmoedigd. De media en politiek worden vaak bepaald door mensen die wars zijn van religie.

Een ander voorteken: “De Galiel, het noorden van Israël, zal verwoest worden”. Het noorden van Israël is door terreur van Hezbollah grotendeels onbewoonbaar geworden. In het zuiden verwoestte Hamas in oktober 2023 steden en dorpen. Grensbewoners raakten ontheemd – letterlijk de vervulling van oude profetieën.

En ook “de waarheid is verdwenen” is zo’n voorteken: de media propageren vaak subjectieve misvattingen als feit. In tijden van conflict sneuvelt de waarheid als eerste. Werkelijke geestelijke leiders, die normen en waarden durven voorhouden, zijn schaars. Het volk bepaalt het leiderschap, en niet omgekeerd.

Land en volk als partners

Toch mogen we vertrouwen dat G’d een plan heeft waarin Jeruzalem de hoofdrol speelt. De menselijke zondeval die we nu beleven is een van de laatste oprispingen van het kwaad. Uiteindelijk zal het menselijke tekort worden opgeheven door G’d’s goedheid.

De meeste Joden zullen terugkeren naar Israël. “Alle volkeren zullen daarheen stromen en vele natiën zullen zeggen: Komt, laten wij gaan naar de berg van G’d, opdat Hij ons lere aangaande Zijn wegen” (Jesaja 2:2-4).

Zo leven wij in een tijd waarin Jeruzalem opnieuw het hart van de wereld wordt – de plaats waar hemel en aarde elkaar raken en de toekomst van de mensheid haar bestemming vindt.

Werkelijke geestelijke leiders, die normen en waarden durven voorhouden, zijn schaars.

Gebedskalender

“Ik immers, Ik ken de gedachten die Ik over u koester, spreekt de HEERE. Het zijn gedachten van vrede en niet van kwaad, namelijk om u toekomst en hoop te geven” (Jeremia 29:11).

God koestert Zijn volk. Dat betekent dat Zijn volk kostbaar voor Hem is. Maar het gaat nog verder dan dat. Hij heeft Zijn volk zó lief, dat als Hij aan Efraïm denkt, dat Zijn binnenste bewogen is over hem (Jeremia 31:20). Hij heeft hen lief met ‘eeuwige liefde’ (vers 3). Als God zó veel om Zijn volk geeft, zou dat ons dan niet ook moeten bewegen?

God zegt dat Hij gedachten van vrede heeft voor Zijn volk, om een toekomst en hoop te geven. Als God dat voor Zijn volk wenst, zouden wij dat dan niet ook voor Zijn volk wensen? Niet omdat wij er wat voor teruggrijpen, maar omdat dit belangrijk is voor God.

Laten we de komende tijd onze gebeden richten op het zegenen van Gods volk en het land dat Hij aan hen beloofd heeft. Laten we daarbij God danken, want uiteindelijk is Hij het die Israël eerst liefhad. En door Zijn volk en Zijn Zoon heen mochten we Hem leren kennen.

Shalom,
Team Gebedskalender

» **Elke twee maanden verschijnt de gratis gebedskalender van Christenen voor Israël, op papier of digitaal. De kalender biedt u voor elke dag een gebedspunt. Aanvragen kan via cvi.nl/gebed.**

» **Christenen voor Israël heeft ook een wekelijkse bidstond voor Israël. U bent van harte welkom om op vrijdag om 15.00 uur mee te bidden in het Israëlcentrum in Nijkerk.**

INTERVIEW

De rode draad in het leven van ds. Herwig

Israël en de wederkomst van Christus

Er zijn twee onderwerpen die het leven én de prediking van oudtestamenticus en emeritus predikant Gerrit Herwig stempelen: Israël en de wederkomst van Christus. Beide vormen een rode draad in zijn bediening en geloof. “Als je die twee aan elkaar koppelt, heb je het hele plaatje compleet”, vertelt hij met overtuiging.

Renske Lankman

Welke rol speelt Israël in uw geloof?

“Israël speelt een grote rol in mijn geloof, maar dat is niet altijd zo geweest. In mijn kinderjaren hoorde ik in de kerk eigenlijk weinig over Israël. En als het er al over ging, werd met Israël meestal het ‘geestelijke’ Israël, de kerk, bedoeld. Tijdens mijn studie en later tijdens mijn doctoraal, waar mijn hoofdvak het Oude Testament was, ben ik meer oog gaan krijgen voor de rol van Israël in Gods plan. Dat heeft een impuls gekregen in 2004, toen ik onverwachts de kans kreeg een studiereis naar Israël te maken. Dat is voor mij echt een openbaring geweest. Ik ben toen heel anders teruggekomen.”

Kunt u dat uitleggen?

“Er ging een wereld voor me open. Dingen vielen op hun plek, en ik ging Bijbelteksten anders lezen. Neem bijvoorbeeld de berijmde Psalm 105:5: “t Verbond met Abraham, Zijn vrind, bevestigt Hij van kind tot kind.” Die laat ik altijd zingen in een doopdienst, wanneer de kinderen de kerk worden binnengedragen. Ik kan die psalm niet meer met droge ogen zingen, omdat ik daarin zo’n diepe verbinding zie tussen Israël en de kerk. Dat komt ook prachtig naar voren in de lofzang van Zacharias: ‘Lof zij den God van Israël, den HEER, die aan Zijn erfvolk dacht.’ Daar word ik echt emotioneel van. Israël, Gods uitverkoren volk, Gods oogappel, moet gewoon een rode draad zijn in de bediening van iedere predikant.”

Heeft die liefde voor Israël ook uw prediking beïnvloed?

“Zeker. Als oudtestamenticus kun je eigenlijk niet anders dan met Israël bezig zijn. Toen ik in 2008 in Nunspeet op beroep preekte, viel dat samen met Israëlzondag. Die zondag heb ik gepreekt uit Romeinen 9, waar Paulus zegt: ‘Want ik zou zelf wel wensen vervloekt te zijn, weg van Christus, ten gunste van mijn broeders, mijn verwanten wat het vlees betreft.’ Die tekst heeft mijn prediking de afgelopen tien, vijftien jaar enorm gestempeld.

Daarnaast ben ik al sinds mijn twaalfde intensief bezig met de wederkomst van de Here Jezus. En als je Israël en de wederkomst met elkaar verbindt, heb je volgens mij het hele plaatje compleet. Ik zeg in een preek wel eens: ‘Het is nu kwart voor elf. Als God met Zijn vingers knipt, kan om kwart over elf heel Israël zalig zijn, en om kwart voor twaalf kan Hij terug zijn. Dan heb je nog een uur.’ In dat spanningsveld probeer ik mijn prediking te brengen.”

Hoe ziet u in Israël een teken van hoop?

“Een tekst waar ik de laatste maanden vaak op terugkom in mijn preken, is Zacharia 14:4: ‘Op die dag zullen Zijn voeten staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, ten oosten ervan.’ Die tekst gaat over Jezus, de Messias. Ik weet niet precies hoe dat vervuld zal worden, maar ik geloof dat wat we de afgelopen

jaren in de wereld zien gebeuren, Zijn voetstappen zijn richting de voltooiing van Gods eindplan.

Daarnaast is Romeinen 11:26 voor mij een kerntekst: ‘En zo zal heel Israel zalig worden.’ Ik geloof dat de terugkomst van Jezus zal plaatsvinden wanneer dat werkelijkheid wordt. Hoe dat precies zal gebeuren, blijft grotendeels verborgen – Paulus noemt het niet voor niets een mysterie, een geheimenis. Maar dat vind ik niet moeilijk; ik hoef niet meer te weten dan wat Hij geopenbaard heeft. Voor mij is het vooral belangrijk dat de kerk haar oog gericht houdt op de God van Israël én op Israël zelf.”

Vindt u dat de kerk dat te weinig doet?

“Ja, dat denk ik wel. Zolang mensen na

de dienst nog naar me toe komen en zeggen: ‘Wat fijn dat u Israël noemde’ of ‘Wat mooi dat u het over de wederkomst had’, dan weet ik dat er iets misgaat. Ik probeer sterk te leven bij twee dingen: ik kan vandaag sterven, of Jezus kan terugkomen. Dat legt een bepaalde klem op je bediening. Je kunt niet vrijblijvend staan preken, want je weet niet of je er volgende week nog bent.

Ik schrik er wel eens van hoe naar binnen gericht de kerk is, zonder dat de beloften met betrekking tot Israël een rol spelen. In de reformatische gezindte zijn we vaak druk met onze eigen zaligheid en met de vraag: ‘Hoe word ik rechtvaardig voor God?’ En begrijp me goed: dat is belangrijk, dat is de kern van de prediking. Maar als je tot geloof in Je-

Dominee Gerrit Herwig.

Foto: Robert Hoetink

Ik denk dat we als kerk veel meer werkzaam moeten zijn met de beloften van God voor Israël.

zus gekomen bent, dan gaat er toch een wereld voor je open? Jezus heeft niet in Argentinië rondgelopen of in Noorwegen, maar Hij is geboren in Bethlehem.”

Vindt u het moeilijk dat de Messias nog verborgen is voor het Joodse volk?

“Ja, want ik gun het hen zo van harte. Ons past daarbij bescheidenheid, want we hebben veel boter op ons hoofd. Ik beschuldig de kerk én mezelf dat we zo weinig kans hebben gezien om de Joden tot jaloersheid te verwekken.

Onlangs vroeg ik in een gemeente, naar aanleiding van Zacharia 3:1: ‘Wie van u bidt er een paar keer per week voor de bekering van Israël?’ Een paar vingers gingen omhoog. Maar het leeft niet breed onder christenen.

Ook al kunnen wij met al die tekortkomingen weinig beginnen, we mogen God wel aanspreken op Zijn eigen beloften. Ik denk dat we als kerk veel meer werkzaam moeten zijn in deze eindtijd met de beloften van God, waaronder die voor Israël. En we mogen het rustig aan Hem overlaten *hoe* Hij die beloften vervult. Daar heb ik alle vertrouwen in. En dat vertrouwen mogen we ook uitstralen.”

Column

Roger van Oordt
rvoordt@cvi.nl

Een onvergetelijke ervaring

Onlangs was ik met acht ondernemers uit Duitsland in Israël. Na al die keren dat ik Israël heb bezocht, was het eigenlijk de eerste keer dat ik werd ondergedompeld in de hightech-industrie van Israël, als een ‘start-up-nation’. In het hart van Tel Aviv bouwt Israël al jaren aan een centrum voor nieuwe technologie.

Het is onvoorstelbaar dat ondanks de aanvallen op Israël de ontwikkeling niet stopt. In drie dagen tijd hadden we meer dan dertig afspraken met grote en kleine ondernemingen die nieuwe technologie ontwikkelen voor onder andere de chemische, medische, farmaceutische en luchtvaartindustrie. Bijna alle multinationals uit de hele wereld hebben in Israël hun ‘pied-à-terre’ om niets te missen van wat er hier ontwikkeld wordt.

Of het nu Volkswagen, Apple, Tesla, Google, Microsoft of Snapchat is, ze hebben hier allemaal hun ontwikkelcentra. Samen met universiteiten als het Technion in Haifa, de Tel Aviv University, en de Ben-Gurion University in Be’er Sheva worden geavanceerde technologieën ontwikkeld die ook in het dagelijkse leven worden toegepast. Kortom, ons leven zou er heel anders uitzien als er geen gebruik meer gemaakt zou worden van technologie die in Israël wordt ontwikkeld.

Deze ondernemers uit Duitsland begrepen dat, en als christen en Israëlvriend wilden ze er graag bij zijn en samenwerken met een aantal van deze ‘start-up-ondernemers’ uit Israël. Het is dan ook mooi om te zien dat we zo’n verbondenheid met elkaar ervoeren, dat er wellicht ook een Duitse versie van de businessclub ‘Bouwen met Israël’ opgericht gaat worden. Tijdens deze reis is me nog duidelijker geworden dat een boycot van Israël door onze universiteiten, bedrijven en overheid uiteindelijk alleen onszelf zal treffen. We schieten in onze eigen voet. Israël zal onder Gods genade de aarde met zijn vruchten vervullen (Jesaja 27:6)

CHANOEKA UTRECHT

vier het lichtjesfeest mee op zon. 14 december 16-19u

iedereen is welkom

muziek
sprekers
ontmoeting

dans
lekker eten
kinderprogramma

Rabbin Heintz

chanoeka.info

Mariaplaats 14 Sociëteit De Vereeniging (nabij Utrecht CS)

Jan Budding Schilderwerk

Rhenen

Voor al uw schilderwerk,
binnen en buiten!

Bel voor een vrijblijvende offerte:
06-39 675 192

Vind een Christelijke Partner

www.samen-verder.nl

Al bijna 40 jaar deskundige
en persoonlijke bemiddeling

Tel: 088-130 34 00 | Gratis brochure

Al bijna 40 jaar ervaring

SAMEN VERDER

Garage KROONDIJK

Tel. 0516-422095 Email: info@garagekroondijk.nl

ALLROUND AUTOMONTEUR / BALIEMEDEWERKER (32-38 uur)

Voor onze universele dorpsgarage in Haulerwijk (Friesland) zoeken wij een allround automonteur of baliemedewerker. Ben jij of ken jij de collega die wij zoeken? Neem dan contact met ons op.

Wensen voor ieder moment

Keuze uit 1250 wenskaarten

KEESKAART.NL

Minimum afname €17,50 - Geen verzendkosten!

Scans mij!

Strijdbaar tegen antisemitisme Voor vrede en veiligheid van Israël

Steun CIDI en kom op voor Israël. Strijd mee tegen antisemitisme en haat.

Ergert u zich ook aan de berichtgeving over Israël? Vindt u het groeiende antisemitisme zorgwekkend? Steun nu CIDI. Samen met u zetten wij ons in voor een eerlijk en reëel beeld van Israël en tegen eenzijdige berichtgeving. Joden in Nederland hebben, net als ieder ander, het recht op een veilig bestaan. Daarom bestrijdt CIDI antisemitisme in woord en daad. Uw steun is hard nodig voor ons werk. Ga naar www.cidi.nl/steun-cidi.nl voor meer informatie.

Dankzij uw donatie

- Beheren wij het antisemitisme meldpunt en werken wij samen met politie en justitie
- Geven wij voorlichting op scholen over Israël en antisemitisme
- Spreken wij met pers en politiek voor een eerlijker en reëler beeld van Israël

CIDI centrum informatie en documentatie ISRAËL

Postbus 11646
2502 AP Den Haag
www.cidi.nl

Wat zegt de Bijbel over Israël?

Ontdek het in seizoen 2 van 'Koosjer Kletsen'

IN GESPREK MET VERSCHILLENDE THEOLOGEN EN SPREKERS

PAOLA

NU TE BELUISTEREN VIA CVI.NL/KOOSJERKLETSEN OF VIA JE FAVORIETE PODCAST-KANAAL!

AMCHA ISRAEL

In Israël wonen nog 130.000 overlevenden van de Holocaust.

AMCHA biedt psychosociale hulp in 15 behandel centra aan 19.000 getraumatiseerde mensen.

Steun Vrienden van Amcha Nederland Amersfoort
IBAN NL42 ABNA 049 06 06 210

www.amcha.nl

AMCHA

Givt

ANBI

WORD DONATEUR EN VUL DE BON IN

- ☐ Ik wil het werk van Amcha ondersteunen en word donateur. Bedrag: per maand / jaar*
- ☐ Ik wil de nieuwsbrief ontvangen. Per e-mail / post*
- ☐ Ik wil het werk van Amcha onder de aandacht brengen in mijn omgeving. Stuur mij svp: 10 / 25 / 50 folders* * Svp doorhalen wat niet van toepassing is.

Naam en voor letter, m/v*

Straat en huisnummer

Postcode en woonplaats

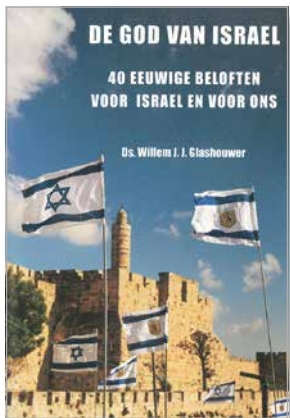
E-mailadres

Telefoonnummer

Insturen in een envelop naar: Stichting Vrienden van Amcha Nederland, Postbus 1197, 3800 BD, Amersfoort (of mail naar info@amcha.nl)

BOEKEN

De God van Israël

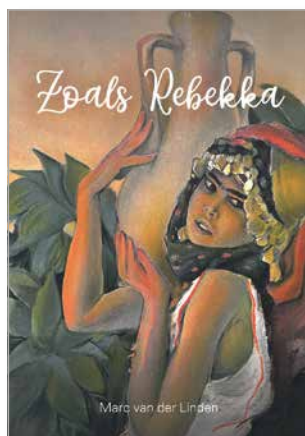
Van de hand van ds. Willem J.J. Glashouwer verscheen een brochure die aansluit bij de actualiteit: *De God van Israël – 40 eeuwige beloften voor Israël en voor ons*. Israël is dagelijks in het nieuws. In het verlengde van de actuele politieke gebeurtenissen rondom Israël en het Midden-Oosten neemt de ergernis over Israël en allerlei vormen van Jodenhaat dagelijks toe. Het lijkt een herhaling van zetten van wat eeuw in eeuw uit al meer dan vierduizend jaar plaatsvindt met dit bijzondere Joodse volk en dit bijzondere land Israël.

Maar wat vindt de Allerhoogste ervan? Wat is Zijn oordeel? Hoe kijkt Hij naar de recente ontwikkelingen? Gaat de wereld op zijn einde lopen? Of tenminste deze fase van de wereldgeschiedenis? Of is Israël het grootste teken van hoop dat de mensheid ooit gezien heeft?

In deze brochure bespreekt ds. Willem J.J. Glashouwer veertig eeuwigdurende beloften die de God van Israël geeft aan Israël en aan ons. Garanties voor vrede vanuit Jeruzalem over de hele wereld.

De God van Israël; ds. Willem J.J. Glashouwer; € 3,50; te koop via israelwinkel.nl

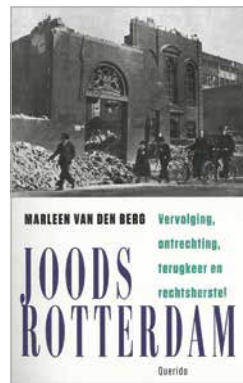
Zoals Rebekka

In *Zoals Rebekka* weet Marc van der Linden het bekende Bijbelverhaal van Isaak en Rebekka nieuw leven in te blazen. Met oog voor detail en liefde voor de Schrift legt hij verrassende lagen bloot waarin geloof, gehoorzaamheid en Gods leiding samenkomen. De auteur verbindt theologische diepgang met persoonlijke toepassing, zonder afstandelijk te worden. De gespreksvragen aan het eind van elk hoofdstuk maken het boek geschikt voor kringgebruik én persoonlijke bezinning. *Zoals Rebekka* is een warm en helder geschreven boek dat uitnodigt tot geloofsvertrouwen en bewondering voor Gods wijze hand in de geschiedenis.

Zoals Rebekka; Marc van der Linden; Uitgeverij Toetssteen; € 14,95; te koop via israelwinkel.nl

Joods Rotterdam

Joods Rotterdam brengt de lotgevallen van de op twee na grootste Joodse gemeenschap van Nederland in beeld. Het laat zien hoe het begrip oorlog in mei 1940 een heel eigen betekenis kreeg voor de Joodse Rotterdammers. Door het bombardement op de stad werden hun synagogen weggevaagd; een deel van de bevolking verloor zijn huis en alles wat het bezat; van anderen gingen met de consulaten ook hun emigratiepapieren verloren, en daarmee hun hoop op een uitweg.

De brieven en dagboeken van drie Joodse families vormen een rode draad in dit boek. Wat waren hun verwachtingen van de bezetting, hoe gingen ze om met de anti-Joodse maatregelen? Welke mogelijkheden zagen ze voor zichzelf toen de deportaties begonnen? Door de beschrijving van individuele levens doet het boek recht aan de grote diversiteit die er bestond binnen de Joodse gemeenschap van Rotterdam en wordt het schrijnende leven in oorlogstijd voelbaar.

Joods Rotterdam – vervolging, ontrechting, terugkeer en rechtsherstel; Marleen van den Berg; Querido; € 31,99

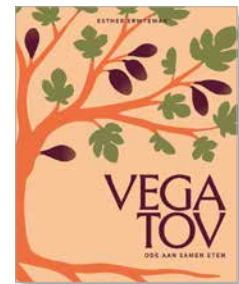
Nieuw licht op oude woorden

Duikt u graag in de Bijbel? Op zoek naar verdieping vanuit de Hebreeuws-Joodse wereld? Dan is het boek *Nieuw licht op oude woorden* een echte aanrader! In dit boek trekt de auteur Marc de Klijn vanuit zestien parasjot (de wekelijkse Thora-lezing in de synagoge) lijnen naar andere tekstgedeeltes van de Bijbel én naar het Nieuwe Testament. Als je begint met lezen, ontdek je al snel welke enorme rijkdom daar verborgen ligt. Verrassend, inspirerend en vernieuwend! Bestel snel, want de voorraad is beperkt!

Bestel de driedelige serie of de losse boeken via israelwinkel.nl; € 89,90 (€ 29,90 per los deel)

Vegatov

Begin december verschijnt het kookboek *Vegatov – ode aan samen eten* van Esther Erwteman. Het boek bevat honderd vegetarische recepten, en is te koop bij de Israëlwinkel in Nijkerk of online. In januari wordt het kookboek gepresenteerd in het Israëlcentrum. Houd onze website in de gaten voor datum, tijd en aanmelden.

Vegatov; Esther Erwteman; € 34,50; te koop via israelwinkel.nl

Israël?

In zijn boek *Israël?* beoordeelt Hans van Oort de moderne staat Israël op morele gronden zeer kritisch en stelt dat christenen deze daarom niet kunnen steunen. Hij betoogt dat de Bijbel de stichting van de staat Israël nergens voorzegt en onderzoekt hiervoor het hele Nieuwe Testament. Hieruit concludeert hij dat de huidige staat geen theologisch fundament heeft.

Deze redenering is echter problematisch. Het argument van Van Oort is vaak gebaseerd op argumentum e silentio: het ontbreken van expliciete vermeldingen interpreteert hij consequent als ontkenning. Ook legt hij voortdurend een tegenstelling tussen aards en geestelijk, of tussen Israël en de volken, die in de Bijbel vaak samengaat. Zo wordt de nationale dimensie van de Messias' komst, bijvoorbeeld in Lucas 1 en Jesaja 49, geminimaliseerd.

Het boek vertoont bovendien kenmerken van vervangingstheologie: Van Oort ziet het huidige Israël niet meer verbonden met Gods beloften, die nu zouden gelden voor de messiaanse gemeenschap van Jezus, de Kerk. Het Oude Testament krijgt nauwelijks aandacht, waardoor de profetieën over herstel en toekomst van Israël onderbelicht blijven.

Van Oort oordeelt scherp over Christenen voor Israël, die hij omschrijft als een 'militante christen-zionistische club' met 'simpel bijbellezers' en soms 'ontstellend oorlogszuchtige retoriek'. Over de staat Israël schrijft hij dat deze 'meedogenloos' en 'een roversbende' is. Het boek is daarmee provocerend en draagt bij aan polarisatie, maar laat belangrijke Bijbelse dimensies van Israël en Gods plan grotendeels buiten beschouwing. | Tekst: ds. Frank Heikoop

Israël? Wat Jezus, apostelen en evangelieschrijvers werkelijk zeggen; Hans van Oort; Amsterdam University Press; € 24,99. Bovenstaande is een samenvatting van een recensie die te vinden is in de decembereditie van Israël en de Kerk.

Israëlactief

Voor alle activiteiten geldt: Deo volente
Voor alle lezingen geldt: vooraf opgeven is verplicht. Opgeven kan via cvi.nl/agenda of door te bellen naar: 033-2458824.
U ontvangt kort voor de lezing per mail de locatie van de lezing.

Uitgelicht

Foto: CVI

Kom in december naar het Israëlcentrum!

Het is in de decembermaand extra gezellig in het Israëlcentrum in Nijkerk, door de vele activiteiten die op zaterdag gaan plaatsvinden! Kom langs om de smaak van Israël te proeven of uw feestelijke geschenken uit te zoeken.

- Zaterdag 6 december**
Na afloop van de adventbijeenkomst gezellig natafelen met soep en krentenstol.
- Zaterdag 13 december**
Grote wijnproeverij onder leiding van onze wijnexperts, diverse proeverijen, chocolademelk en glühwein en een sing-in met liederen van hoop en verwachting.
- Zaterdag 20 december**
Sfeervolle livemuziek in de winkel, chocolademelk en glühwein en diverse proeverijen.

Het Israëlcentrum is iedere zaterdag geopend van 10.00 tot 16.00 uur; u bent welkom op de tijd die u het beste schikt!

Bijeenkomsten

Dinsdag 2 december
19.30 uur: Steenwijk: Lezing ds. Oscar Lohuis. Thema: Om Sions wil niet zwijgen.

Donderdag 4 december
20.00 uur: Hendrik Ido Ambacht: Lezing ds. Kees van Velzen. Thema: Nu richting eindtijd.

Zaterdag 6 december
10.00 uur: Nijkerk: Adventbijeenkomst. Locatie: Maranathakerk, Henri Nouwenstraat 14. Overdenkingen: Frank van Oordt en Davy Hoolwerf. Thema: Verwachten met Israël. Aansluitend is er na afloop in het Israëlcentrum soep en kerststol.

Woensdag 10 december
19.30 uur: Leende: Seminar Peter Pellemans (4/4). Thema: Trouw blijven aan Gods keuzes voor Israël.

Zaterdag 13 december
10.00-16.00 uur: Nijkerk: Winterfair Israëlwinkel. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34. Grote wijnproeverij onder leiding van onze wijnexperts, diverse proeverijen, chocolademelk en glühwein en een sing-in met liederen van hoop en verwachting.

Woensdag 17 december
19.30 uur: Helmond: Lezing Peter Pellemans (4/4). Thema: Trouw blijven aan Gods keuzes voor Israël.

Zaterdag 20 december
10.00-16.00: Nijkerk: Proeverijen en meer in de Israëlwinkel. Locatie: Israëlcentrum,

Henri Nouwenstraat 34. Sfeervolle livemuziek in de winkel, chocolademelk en glühwein en diverse proeverijen.

Zaterdag 3 januari
10.00 uur: Nijkerk: Verootmoedigings-bijeenkomst. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34. Toegang gratis, aanmelden verplicht: cvi.nl/verootmoediging.

Maandag 19 januari
10.00-15.00 uur: Nijkerk: Predikanten-bijeenkomst. Spreker: rabbijn Yehuda Moussadji. Thema: Archeologie en uittocht. Kosten: € 15,00 (inclusief lunch). Aanmelden uiterlijk 16 januari.

Dinsdag 20 januari
20.00 uur: Ermelo: Lezing ds. Henk Poot. Thema: Jezus, nog altijd verbonden met Zijn volk?

Dinsdag 27 januari
13.00 uur: Nijkerk: Holocaustherdenking. Locatie: De Fontein, Dominee Kuiperstraat 2. Deelname gratis, aanmelden verplicht.

Dinsdag 10 februari
20.00 uur: Epe: Lezing ds. Willem J.J. Glashouwer. Thema: Jeruzalem, Bijbel en geschiedenis.

Kerst- en eindejaarsmarkten IPC

Woensdag 3, donderdag 4 en vrijdag 5 december
10.00-17.00 uur: Biggekerke. Locatie: Kerkplein 16. Contact: Suzet Besuijen, 06-24865810.

Zaterdag 6 december
10.00-16.00 uur: Aalsmeer. Locatie: Ontmoetingscentrum Irene, Kanaalstraat 12. Contact: Diny Wichers, 020-6455530

Zaterdag 6, 13, 20 en 27 december
10.00-12.00 uur: Biggekerke. Locatie: Kerkplein 16. Contact: Suzet Besuijen, 06-24865810.

Woensdag 10, donderdag 11 en vrijdag 12 december
10.00-17.00 uur: Biggekerke. Locatie: Kerkplein 16. Contact: Suzet Besuijen, 06-24865810.

Vrijdag 12 december
17.00-21.00 uur: Kruiningen. Locatie: Winterfair Hersteld Hervormde Gemeente, Berghoekstraat 3. Contact: Wil Butijn, 06-52281223.

Zaterdag 13 december
13.00-17.00 uur: Vorden. Locatie: Kerstmarkt Kerkstraat 2 – 4. Contact: Ben en Jannie Brethouwer.

Woensdag 17 december
14.00-21.00 uur: Alblasserdam. Locatie: Pieter de Hoochplaats 266. Contact: Wim Fiore, 06-30902370, welkom zonder afspraak.

Woensdag 17, donderdag 18, vrijdag 19 en woensdag 24 en 31 december
10.00-17.00 uur: Biggekerke. Locatie: Kerkplein 16. Contact: Suzet Besuijen, 06-24865810.

Vrijdag 19 december
14.00-21.00 uur: Heerde. Locatie: Kerstmarkt aan de Dorpsstraat. Contact: Piet en Gea Wastenecker, 0525-631779.

Overig

Elke vrijdag
15.00 uur: Nijkerk: Bidstond voor Israël. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34.

Tot 16 januari
10.00-16.00 uur: Nijkerk: Expositie De zin der dingen. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34. Check actuele openingstijden vooraf: cvi.nl/expositie.

Openingstijden

Israëlcentrum
Maandag-vrijdag: 9.00-17.00 uur
Zaterdag: 10.00-16.00 uur
Zondag: gesloten

Aangepaste openingstijden i.v.m. feestdagen:
Maandag 22 december: tot 15.00 uur
Woensdag 24 december: tot 15.00 uur
Donderdag 25 december en vrijdag 26 december: gesloten
Woensdag 31 december: tot 15.00 uur
Donderdag 1 januari: gesloten

Joodse kalender

29 november 2025
Thoralezing: *Wajeetsée*, Genesis 28:10-32:3
Haftarahlezing: Hosea 12:13-14:10

6 december 2025
Thoralezing: *Wajisjlách*, Genesis 32:4-36:43
Haftarahlezing: Hosea 11:7-12:12

13 december 2025
Thoralezing: *Wajeetsjev*, Genesis 37:1-40:23
Haftarahlezing: Amos 2:6-3:8

15 december 2025, Chanoeka (Inwijdingsfeest)
Thoralezing: Numeri 7:1-17

16 december 2025, Chanoeka
Thoralezing: Numeri 7:18-29

17 december 2025, Chanoeka
Thoralezing: Numeri 7:24-35

18 december 2025, Chanoeka
Thoralezing: Numeri 7:30-41

19 december 2025, Chanoeka
Thoralezing: Numeri 7:36-47

20 december 2025, Chanoeka
Thoralezing: *Mikeets*, Genesis 41:1-44:17
Haftarahlezing: Zacharia 2:14-4:7

21 december 2025, Chanoeka
Thoralezing: Numeri 7:48-59

22 december 2025, Chanoeka
Thoralezing: Numeri 7:54-8-4

27 december 2025
Thoralezing: *Wajigásj*, Genesis 44:18-47:27
Haftarahlezing: Ezechiël 37:15-28

30 december 2025
Asara beTewet (Vastendag van 10 Tewet)

3 januari 2026
Thoralezing: *Wajechí*, Genesis 47:28-50:26
Haftarahlezing: 1 Koningen 2:1-12

10 januari 2026
Thoralezing: *Sjemót*, Exodus 1:1-6:1
Haftarahlezing: Jesaja 27:6-28:13, 29:22-23

17 januari 2026
Thoralezing: *Wa'era*, Exodus 6:2-9:35
Haftarahlezing: Ezechiël 28:25-29:21

24 januari 2026
Thoralezing: *Bo*, Exodus 10:1-13:16
Haftarahlezing: Jeremia 46:13-28

Israëlconsulenten

Het Israël Producten Centrum heeft een uitgebreid netwerk van consulenten door heel Nederland. Via israelwinkel.nl of 033-2458814 vindt u de contactgegevens van een consulent(e) bij u in de buurt.

De krant

De volgende krant verschijnt vanaf 27 januari 2026.

ACTIEF

Schenken en nalaten

‘Samen mogen we Israël zegenen’

Misschien staat u wel eens stil bij de vraag: wat blijft er over als ik er niet meer ben? Voor velen is dat een moment van bezinning. Want juist dan mag én kunt u iets blijvends doorgeven.

Sommige mensen kiezen ervoor om Christenen voor Israël in hun testament op te nemen. Dit doen zij uit dankbaarheid, uit overtuiging of simpelweg omdat zij willen bijdragen aan het herstel van Israël – ook wanneer zij er zelf niet meer zijn. Of het nu gaat om een legaat of om het nalaten van (een deel van) uw erfenis: elk gebaar is een getuigenis van trouw aan Gods volk.

Een persoonlijk gesprek

Wij merken dat veel mensen het fijn vinden eerst hierover in gesprek te gaan. Daarom bieden we vrijblijvend een persoonlijk bezoek aan. Wij luisteren, denken mee en nemen de tijd om al uw vragen te beantwoorden. Dit zijn bijzondere gesprekken, waarin geloof, vertrouwen en dankbaarheid samenkomen. Sommigen hebben geen directe familie of kinderen aan wie zij willen nalaten. Anderen willen graag iets concreets betekenen voor de inwoners van Israël. Wat uw situatie ook is, wij helpen u graag uw wens zorgvuldig vorm te geven.

Zekerheid en vertrouwen

Christenen voor Israël is een ANBI-stichting met duidelijke kwaliteitskenmerken en een transparante verantwoording. Dat betekent dat schenken en nalaten fiscaal gunstig kan zijn. Uw gift is namelijk aftrekbaar van de belasting en uw legaat is vrijgesteld van erfbelasting, onder geldende fiscale voorwaarden. Bovendien mag u er zeker van zijn dat uw nalatenschap terecht komt bij een organisatie die zorgvuldig en integer omgaat met wat haar is toevertrouwd.

Wij helpen u graag uw wens zorgvuldig vorm te geven.

Vandaag al verschil maken voor Israël

Wilt u vandaag al verschil maken voor Israël? Met een periodieke schenking verbindt u zich voor minimaal vijf jaar aan het werk van Christenen voor Israël. Met uw steun bouwt u mee aan onze missie: christenen in Nederland bewust maken van de betekenis van het Joodse volk in Gods handelen met deze wereld – en Israël metterdaad steunen. “Troost Mijn volk, zegt uw God” (Jesaja 40:1). Uw schenking is volledig aftrekbaar (geen drempel) en maakt in Israël blijvend verschil voor hen die onze hulp het hardst nodig hebben.

Wilt u weten wat er mogelijk is of een persoonlijk gesprek aanvragen? Kijk op cvi.nl/schenken en ontdek hoe ook u – nu én later – kunt bijdragen aan het zegenen van Israël.

Educatie

Expositie en boekpresentatie ‘De Zin der Dingen’

Ontdek de wereld van de Bijbel in de expositie *De Zin der Dingen* in het Israëlcentrum in Nijkerk. Aan de hand van alledaagse voorwerpen – van kruik tot mantel – komen de verhalen van de Schrift tot leven.

Voor kinderen is er een speurtocht en de toegang is gratis, inclusief koffie of thee. De expositie loopt tot en met 24 januari 2026. Meer informatie op cvi.nl/expositie.

Boekpresentatie 8 januari

Op 8 januari om 14.30 uur wordt het gelijknamige driedelige boek van Jaap Bönker feestelijk gepresenteerd. Bönker vertelt over de collectie, signeert boeken en deelt inspirerende verhalen achter de 144 beschreven Bijbelse voorwerpen. Aanmelden is verplicht en kan via cvi.nl/boekpresentatie. | Foto: Scholten Uitgeverij

Reizen

Reis mee van 23 tot 30 maart 2026

Loop jij in 2026 de marathon in Jeruzalem?

Foto: Shalva

Heb je altijd al gedroomd van een reis naar Israël én ben je sportief ingesteld? Dan is dit jouw kans! Op 23 maart 2026 vertrekt een groep jonge sportievelingen naar Israël om deel te nemen aan de bekende marathon van Jeruzalem. Je kiest zelf welke afstand je loopt: 10 kilometer, 21 kilometer of voor de fanatiekelingen de volledige 42,2 kilometer.

Tegelijkertijd loop je voor een goed doel: Shalva in Jeruzalem, een organisatie die zich inzet voor kinderen met een beperking. Vooraf kom je al in actie om een sponsorbedrag van 1.000 euro (of meer!) op te halen voor het werk van de organisatie.

Meedoen? Er zijn slechts 25 plekken beschikbaar, dus meld je snel aan!

Wat? Marathonreis

Voor wie? Sportievelingen tussen 18 en 40 jaar

Wanneer? Van 23 tot 30 maart 2026

Wat kost het? € 1.095 (voor reis en verblijf)

Meer weten of aanmelden? Ga naar isreality.nl

UITNODIGING CONFERENTIE

THE ACADEMIC WAR AGAINST ISRAEL

Over het groeiende antisemitisme en antizionisme op onze universiteiten.

Woensdag 3 dec 12u, Europolament Brussel

Met **Shannon Seban**, European director Combat Antisemitism Movement
Amanda Kluveld, historica
Ralph Pais, ondervoorzitter JID
Bert-Jan Ruissen, Europolamentslid

Gratis toegang,
Engels gesproken

Aanmelden:

Foto: Wessel Wierda

Bert-Jan Ruissen
Europolamentslid voor
de SGP in de ECR-fractie

SGP

Politieke boodschap van ECR Fractie in het Europees Parlement,
meer informatie bij www.politiekereclame.nl

WIZO GIFTSHOP

judaïca, boeken, cadeaus (ook voor kinderen)
wenskaarten, sieraden, keramiek en certificaten

Ga naar www.wizogiftshop.nl

De opbrengst komt ten goede aan WIZO-projecten in Israël.

**A.J. Ernststraat 735a
1082 LJ Amsterdam
Telefoon 020 - 64 66 295**

**geopend
di t/m do 10.00 - 16.00 uur**

Help ons Corrie's verhaal te blijven vertellen

Corrie ten Boom bracht een
boodschap van hoop en vergeving.

Dat doen we nog steeds. Aan duizenden
bezoekers in het museum, online, via
drukwerk en uitzendingen. Help ons haar
inspirerende levensverhaal te blijven
vertellen aan de volgende generatie:

www.corrietenboom.com/nl/doneren

Stichting Corrie ten Boomhuis
NL90 INGB 0000 5959 20
o.v.v. Vertel het verhaal

**CORRIE TEN
BOOMHUIS**

Strijden in Gaza

D.S. M.A. KEMPENEERS

€9⁹⁵

Simson is misschien wel de meest omstreden figuur uit de Bijbel. Die sterke man die een leeuw doodde. Veel vijanden ombracht en voor zijn volk streed. Terwijl zijn zwakheid in huwelijks trouw je misschien doet afvragen: 'was dat nou een knecht van God?' Misschien herken je wel iets van zijn zwakheid. Simson werd echter gedragen door God. Herken je dat ook?

LUMEN
UITGEVERIJ

**BESTEL NU BIJ UW CHRISTELIJKE BOEKWINKEL OF VIA
WWW.UITGEVERIJLUMEN.COM**

ACTIEF

Businessclub

‘Bouwen met Israël’ gaat opnieuw bouwen in Jeruzalem

Foto: Willem Jan de Bruin

Wat bindt zoveel ondernemers uit verschillende kerken en de Joods-Nederlandse gemeenschap? Die vraag stelde ik tijdens het landelijke event van onze businessclub op Urk, waar veel nieuwe ondernemers aanwezig waren. Mijn antwoord was eenvoudig: ik hief mijn Bijbel omhoog. Zonder het Joodse volk zouden we geen psalmen, profeten of evangeliën hebben — zelfs geen Messias! We houden van de God van Abraham, Isaak en Jakob, en dus ook van Zijn volk. Dat verbindt ons.

De Bijbel leert ons om voor Israël op de bres te staan, om te bidden en te troosten. In deze tijd waarin het land zo onder druk staat, zien we dat zelfs de Tempelberg in Jeruzalem ter discussie staat. Volgens UNESCO moet deze plaats de Arabische naam ‘Haram Al Sharif’ dragen, terwijl dit juist de plek is die God als Zijn eeuwige woonplaats heeft uitgekozen.

Bouwen voor jongeren

Nehemia hilde en rouwde toen hij hoorde wat er met Jeruzalem aan de hand was. Hij reisde vervolgens naar de stad om de muren weer op te bouwen. Ook wij willen niet stilzitten. Daarom starten we een bijzonder project: we helpen als businessclub de jongerenbeweging Ezra aan een nieuw onderkomen in Jeruzalem. Zo bouwen we mee aan de toekomst van jonge mensen die hun stad willen opbouwen en hun geloof willen verdiepen.

Welkom bij de club

De businessclub Bouwen met Israël bestaat uit ruim vierhonderd ondernemers die achter Israël staan. Wilt u onderdeel worden van deze beweging? Ga naar bouwenmetisrael.nl en meld u aan! | Tekst: Timo Niemeijer, voorzitter

Educatie

Leen een leskist

Ben jij leerkracht of medewerker bij de zondagschool? Zou je graag kinderen meer willen leren over het Jodendom? Leen dan eens één van onze leskisten! Deze leskisten zijn gevuld met allerlei Joodse voorwerpen. Van een menorah tot een kleine Thorarol, van gebedsriemen tot een poster van het Hebreeuwse alfabet. Kijk op tovclub.nl/leskist voor meer informatie. | Beeld: Cvi

Zaterdag 6 december

Adventbijeenkomst in Nijkerk

Foto: Unsplash

Onze jaarlijkse adventbijeenkomst vindt plaats op zaterdag 6 december om 10.00 uur, in de Maranathakerk aan de Henri Nouwenstraat 14 in Nijkerk. Sprekers Frank van Oordt en predikant Davy Hoolwerf diepen het thema ‘Verwachten met Israël’ uit. Daarnaast is er samenzang. Na de bijeenkomst is er in het tegenovergelegen Israëlcentrum gelegenheid voor ontmoeting, onder het genot van koffie of thee. Vooraf aanmelden is verplicht en kan via cvi.nl/adventbijeenkomst of 033-2458824. We kijken ernaar uit u te verwelkomen!

Katholieke Dag van het Jodendom

Op 17 januari 2025 besteedt de Rooms-Katholieke Kerk zoals elk jaar speciale aandacht aan de bijzondere band met het Joodse volk. Het is een waardevolle gelegenheid voor kerken en gemeenschappen om samen stil te staan bij deze verbondenheid en inspiratie op te doen voor dialoog en begrip.

Wilt u in uw parochie of kerk meedoen aan deze dag en mensen inspireren om stil te staan bij die verbondenheid met het Joodse volk en met Israël? Vraag dan gratis exemplaren aan van het magazine *Vrede voor Jeruzalem* via info@cvi.nl en draag bij aan een waardevolle viering van deze relatie.

Shalomfonds

Elke rolstoel telt

Foto: Flash90

Dankzij een rolstoel kan een patiënt van Alyn naar de sponsorfietsstocht voor Alyn.

In deze moeilijke tijd voor Israël richten wij ons tot u namens kinderziekenhuis Alyn met een dringend verzoek: help ons de kinderen van Alyn hun vrijheid en zelfstandigheid terug te geven.

Het kinderziekenhuis Alyn in Jeruzalem is het enige kinderrevalidatieziekenhuis in Israël. Hier krijgen kinderen met ernstige fysieke beperkingen – vaak veroorzaakt door aangeboren aandoeningen, ongelukken of ziekten – de gespecialiseerde zorg die zij hard nodig hebben. Voor veel van deze kinderen is een aangepaste rolstoel veel meer dan een hulpmiddel. Het geeft hen de mogelijkheid om zich te verplaatsen, te spelen, te leren en deel te nemen aan het leven zoals ieder kind dat verdient. Zonder de juiste rolstoel blijft hun wereld klein en beperkt.

Rolstoel opent wereld

Dankzij donaties kunnen wij deze kinderen de rolstoelen geven die hun mobiliteit en zelfstandigheid herstellen. Elke bijdrage, groot of klein, opent een wereld van kansen en maakt een direct verschil in het leven van een kind en zijn familie.

Steun de kinderen van Alyn

Wij hopen dat u ons wilt helpen dit mogelijk te maken. Met uw steun kan een kind weer bewegen, lachen, dromen en de toekomst met vertrouwen tegemoet gaan. Eén rolstoel kost 4.600 euro. Maak uw bijdrage over op NL38 ABNA 0529 310 252 van Christenen voor Israël met de vermelding ‘rolstoelen Alyn’.

KOM TERUG NAAR JERUZALEM

Leiders zijn tijdelijk. Verbondenheid blijft.

Met uw familie Of uw kerkgemeente

Met uw vrienden Of zakelijk

Lezerskorting €60 p.p. vertrek 2026 met code 'Cv1387' geldig tot 15 jan.

WWW.PROMISEDLANDS.NL
Vernieuwend sinds 1998 | Israël • Jordanië • Oman

Slechts €10
(inclusief verzending!)

Scan om te bestellen

De mysterieuze rebbe die iedereen zou moeten kennen

Jad Ezra is een Israëlsche organisatie waar vrijwilligers zich op vele manieren met liefdevolle toewijding - *chessed* - inzetten voor de naaste. Lees het inspirerende verhaal van de oprichter, Reb Usher. Bestel het boekje op **JADEZRA.NL**

Zingt u/jij ook (weer) mee?

Groot Nederlands Johannes de Heer koor jubileumproject (10 jaar) o.l.v. Wilbert Magré

Altijd al eens willen ervaren hoe het is om te zingen in een groot koor met een paar honderd leden? Zing mee met het jubileumproject vanaf januari 2026!

Oefen drie keer bij u in de buurt en zing daarna met alle regio's in de Grote Kerk te Dordrecht, Grote Kerk te Apeldoorn, Martinikerk te Bolsward en de Grote Kerk te Vriezenveen.

OEFENLOCATIES
Wijk en Aalburg | Drachten
Vriezenveen | Alblasserdam
Woerden | Huizen | Renswoude
Kapelle-Biezelinge | Doornspijk

Meer informatie/aanmelden:
www.johannesdeheerkoor.nl

JNF Laat het licht opnieuw schijnen

Chag Sameach

Vorig jaar werd het prachtige Biriya woud, gelegen in het noorden van Israël, door vlammen verwoest. Dankzij de vele donaties die we ontvingen, brachten we licht in het leven van veel bewoners in Noord-Israël.

Bestel hier!

Laten we deze Chanoeke dit licht verder verspreiden
Plant een of meerdere bomen in het Biriya woud en ontvang het JNF Chanoeke boomcertificaat.

Toda raba, dank je wel!
Samen brengen we Israël weer tot bloei!

www.jnf.nl/chanoeke

Joods Nationaal Fonds +31 (20) 646 64 77 info@jnf.nl www.jnf.nl NL58 INGB 0000 0499 98

ACTIEF

Kwart eeuw Christenen voor Israël België feestelijk gevierd

Met warme toespraken, een feestelijke koosjere maaltijd en een sfeervol vioolconcert vierde Christenen voor Israël België in oktober haar 25-jarig jubileum. Zo'n honderd gasten uit België en Nederland kwamen samen in Antwerpen om dit bijzondere moment te markeren.

Een kwart eeuw betrokkenheid bij Israël

De broers Ben en David Vandeputte richtten in 2000 de Belgische afdeling van Christenen voor Israël op. Hun betrokkenheid begon al eerder: in 1993 reisden zij met Koen Carlier naar Oekraïne om Joden te helpen bij hun terugkeer naar Israël, kort na de val van het IJzeren Gordijn. "Toen we terugkeerden", vertelt Ben, "vroeg Christenen voor Israël of we ook in België een afdeling wilden starten. Zo ontstond vanuit mijn huiskamer in Brugge een nieuwe afdeling met een groot hart voor Israël."

Vanaf het begin werd er hard gewerkt naast reguliere banen. De activiteiten varieerden van het verspreiden van de krant *Israël Aktueel* en het organiseren van lezingen tot infostands en solidariteitsconcerten in samenwerking met Joodse organisaties in Antwerpen. Later volgden reizen naar Israël en excursies naar Joods Antwerpen. Tijdens zijn toespraak herdacht Ben ook Louis Coppens, die in 2024 overleed en zich jarenlang onvermoeibaar inzette voor Israël.

Groeien naar een nieuwe fase

Sinds januari 2025 is David Vandeputte fulltime directeur van Christenen voor Israël België. De organisatie groeit, waardoor de stap van vrijwillige inzet naar professioneel leiderschap logisch was. David benadrukte dat het jubileumfeest een dubbele betekenis heeft: "We vieren 25 jaar Christenen voor Israël België én zijn dankbaar voor de terugkeer van de meeste gijzelaars naar Israël."

Bijzonder was de aanwezigheid van de Israëlische ambassadeur, mevrouw Idith Rosenzweig Abu. David prees haar "moedige en onvermoeibare inzet om leugens en laster tegen Israël te weerleggen in een van de moeilijkste periodes in de moderne geschiedenis." Hij

Foto: Cvi

noemde haar "onze Golda", een verwijzing naar premier Golda Meir. De ambassadeur was zichtbaar ontroerd.

Bemoediging

Ds. Kees Kant sloot de avond af met een toespraak waarin hij benadrukte dat het Nieuwe Testament de beloften voor Israël bevestigt: "Israël wacht een geweldige toekomst en zal eens volledig bevrijd zijn van alle vijanden." Na 25 jaar kijkt Christenen voor Israël België dankbaar terug én met vertrouwen vooruit.

Zo ontstond vanuit mijn huiskamer in Brugge een nieuwe afdeling met een groot hart voor Israël.

Hollandse tulpengroet

Ook dit jaar worden er in de laatste weken van november weer duizenden Nederlandse tulpenbollen uitgedeeld in Israël.

De door u geschonken tulpenbollen worden door ons team in heel Israël bezorgd – en vaak ook geplant. Het is een bemoediging voor het volk om te zien dat wij hen niet vergeten. Ook wanneer de tulpen in bloei komen te staan, mogen de inwoners van Israël dit zien als een teken van vriendschap en onvoorwaardelijke steun.

In de laatste week van november wordt er elke dag verslag gedaan van de tulpentour.

Ben je benieuwd naar de verhalen? Je leest ze op onze website cvi.nl/tulpen.

Foto: Cvi

10 januari

Verootmoedigingsbijeenkomst

Als Christenen voor Israël verootmoedigen we ons aan het begin van het jaar 2026 voor de Heere. De verootmoedigingsbijeenkomst vindt plaats op zaterdag 10 januari van 10.00 tot 11.15 uur in het Israëlcentrum in Nijkerk. We doen dat in navolging van Israël, dat ook het jaar (volgens de Joodse kalender) begint met een moment van inkeer. Het is een bijeenkomst waarbij we de Bijbel openen, bidden en psalmen zingen.

U bent van harte welkom. Aanmelden kan gratis via cvi.nl/verootmoediging.

Holland-Koor feliciteert Christenen voor Israël met 'muzikaal boeket'

U bent op zaterdag 31 januari van harte welkom in de Ichthuskerk op Urk (Richel 2) voor een bijzonder concert van het Holland-Koor. Het concert begint om 16.00 uur; de entree is gratis.

Het koor brengt een 'muzikaal boeket' aan Christenen voor Israël, als felicitatie voor ons 45-jarig bestaan. De koor- en samen- zang wordt begeleid door Jan Quintus Zwart (dirigent), Marcel van de Ketterij (orgel), Marcel van der Poel (piano) en Noortje van Middelkoop (panfluit). Ds. Kees van Velzen verzorgt de overdenking. Het Holland-Koor is opgericht in 1989 en zong sindsdien op talloze bijeenkomsten van Christenen voor Israël in Nederland én Israël. | Foto: Eddy Meijerink

Themalezing

'De bloeiende vijgenboom, teken van hoop voor Israël, in het laatst der dagen'

In Matteüs 24 zegt Jezus tegen Zijn leerlingen dat wanneer zij de vijgenboom zien uitlopen, zij weten dat de zomer nabij is. De vijgenboom is een symbool van het herstel van Israël.

Veel profetieën voorzeggend dit en zijn al letterlijk uitgekomen én komen nu nog steeds uit. Op basis van 75 aansprekende profetieën maken we in deze themalezing het proces van herstel van Israël helder. De lezing is interactief.

Interesse voor deze bijzondere lezing in uw gemeente of Bijbelkring? Neem contact op met Peter Verschoor, 06-21547541/peterverschr8@gmail.com.

| Foto: Unsplash

Museum Sjoel Elburg

Saar Sonépouse | Mag Saar er zijn? 6 december 2025 t/m 28 maart 2026

Museum Sjoel Elburg Graaf Hendriksteeg 2 8081 CH Elburg www.sjoelburg.nl

Heeft u belangstelling voor de Jiddische taal en cultuur?

Eind januari 2026 start een nieuwe cursus Jiddisch voor beginners bij het Joods Studiecentrum in Leiden. Voor verdere inlichtingen neemt U contact op met js@jsleiden.nl

Shaare Zedek

Shaare Zedek is het enige pro-life ziekenhuis in Jeruzalem.

Steun ons project
'palliatieve zorg aan kinderen.'

➤ **NL74 ABNA 0436 4270 60**
Stichting Shaare Zedek

Voor meer informatie of voor het aanvragen van een presentatie:
info@shaarezedek.nl • M 06 - 12363723 • www.shaarezedek.nl

**De actualiteit verandert.
De Bron niet.**

Het RD zet aan tot denken en geeft inzicht met nieuws en achtergronden in Bijbels perspectief.

Lees één week gratis
Ga naar rd.nl/israelaktueel

Leren leven uit de Bijbel

EVERREAD | **UITGEVERS**

Zie www.everread.nl voor veel Bijbelstudieboeken!

De NAMEN in de Bijbel - Betekenis & Concordantie
Bijbelse namen hebben een belangrijke betekenis en geven meer inzicht in geschiedenissen en personen. Dit boek (3^e druk) bevat alle ruim 6000 Bijbelse namen inclusief alle teksten waar ze voorkomen. Voorzien van een harde kaft. Toegankelijk vanuit de SV, HSV, NBG en NBV. Een prachtig boek om te hebben en/of weg te geven!
Hoite Slagter (red.)
ISBN 9789066944916 | Paperback | 400 blz | 21,7x15,5 cm | € 27,50

Mozes - Zijn naam komt meer dan 850 keer voor in de Bijbel. Er is niemand in de Bijbel tot wie de HEERE zo vaak en veel gesproken heeft. Zijn lange leven is verdeeld in 3 perioden van 40 jaar. Mozes wordt onder meer genoemd: de man Gods, Zijn dienaar, Zijn uitverkorene en profeet. God sprak "tot Mozes van aangezicht tot aangezicht, zoals een man met zijn vriend spreekt" (Exod. 33:11a). En andersom noemde Mozes de HEERE: Mijn God!
Hoite Slagter | ISBN 9789066944893 | Paperback | 64 blz | 20x12,5 cm | € 6,95

God heeft gesproken
De HEERE heeft tot de mens gesproken! Dit is het belangrijkste dat ooit in de geschiedenis van de mensheid is gebeurd. Volgens Hebreëen 1:1 deed Hij dat bijvoorbeeld door middel van de profeten en uiteindelijk sprak Hij in de Zoon. Door Zijn spreken - waarvan we de neerslag in de Bijbel vinden - heeft Hij Zijn plan bekendgemaakt. Dit boek is de vertaling van *The Foundations of Dispensational Truth*.
Dr. E.W. Bullinger | ISBN 9789066942691 | Paperback | 288 blz | 21x14,8 cm | € 17,45

Onze boeken zijn verkrijgbaar in de (christelijke) boekhandel, op everread.nl of via 0343 594495
Veel van onze uitgaven zijn ook als e-book verkrijgbaar: zie onze website!

AMEN Bijbelmagazine - Bestel AMEN 182 met daarin de volgende artikelen: 'Rijkdom van genade'; 'Bijbellezen moet je leren'; 'De volkeren, Israël en de gemeente'; 'Wees niet bevreesd'; 'Nabij'; 'Christelijke stem!'; 'Naamgeving in de Bijbel'; 'Paulus en zijn vreemde goden' en 'AMEN Actueel'. AMEN verschijnt 2-maandelijks. Word (online) abonnee met toegang tot 1500+ artikelen! Zie: www.amen.nl of bel: 0343-594411.

ACTIEF

27 januari

Holocaustherdenking in Nijkerk

Op 27 januari is het 81 jaar geleden dat vernietigingskamp Auschwitz werd bevrijd. Daarom is deze datum uitgeroepen tot internationale herdenkingsdag van de Holocaust. Christenen voor Israël doet hier al jarenlang aan mee met een herdenkingsbijeenkomst in Nijkerk.

Ook dit jaar organiseren we weer een herdenking. Deze vindt plaats op dinsdag 27 januari 2026. De bijeenkomst begint om 13.00 uur en duurt tot ongeveer 15.00 uur. Er ko-

men diverse sprekers aan het woord, waaronder een overlevende van de Holocaust. De muzikale omlijsting wordt verzorgd door een ensemble van het Hineni Symfonie Orkest. Juist in deze tijd van opkomend antisemitisme is het belangrijk om te blijven herdenken wat het Joodse volk in de Holocaust is aangedaan. We roepen u dan ook op naar de bijeenkomst te komen.

Aanmelden

Vooraf aanmelden is verplicht en kan via [cvi.nl/herdenking](#). Deelname is gratis. De bijeenkomst vindt plaats in De Fontein, een

kerk op loopafstand van het Israëlcentrum. Vooraf en na afloop bent u dan ook van harte welkom in het Israëlcentrum voor koffie, thee en ontmoeting. | Foto: Cvi

Colofon

Israël Aktueel is een uitgave van stichting Christenen voor Israël. Het abonnement is bij de donatie inbegrepen. De hoogte hiervan bepaalt u zelf.

Henri Nouwenstraat 34,
3863 HV Nijkerk
Postbus 1100, 3860 BC Nijkerk
033-2458824
info@christenenvoorisrael.nl
christenenvoorisrael.nl
facebook.com/christenenvoorisrael
Algemeen:
NL87 ABNA 051 385 2905
Projecten:
NL38 ABNA 0529 310 252

Christenen voor Israël België vzw:
David Vandeputte
+32 472 212121
info@christenenvoorisrael.be
Bankrekening:
BE91 000 165 450 876

DOELSTELLING:

Stichting Christenen voor Israël stelt zich ten doel om christenen in Nederland bewust te maken van de betekenis van het Joodse volk in Gods handelen met deze wereld. Zij doet dit door het geven van betrouwbare informatie over land, volk en staat van Israël. Zij roept christenen op tot solidariteit met Israël en wijst elke vorm van antisemitisme af. Zij gaat hierbij uit van het gezag en de betrouwbaarheid van de Bijbel als Gods Woord. Zij steunt Israël metterdaad en is werkzaam in Nederlandse kerken en gemeenten.

BESTUUR:

Ds. F.A.J. Heikoop (voorzitter),
F. de Lange (vicevoorzitter),
J. van Dijk (secretaris),
A.E.J. Arendse (penningmeester),
M. Bénard, ds. D. Hoolwerf,
ds. G. Krol, L.F. Schraeverus

DIRECTEUR:

Frank van Oordt

REDACTIE:

Hoofdredactie:
Ds. Oscar Lohuis,
Ds. Henk Poot
Eindredactie:
Drs. Marijke Terlouw
Redactie: Rita Quartel,
Renske Lankman MA

REALISATIE:

Treffend & Co, Veenendaal

ADVERTENTIES:

Jawel Media | Roel Abraham,
roel@jawelmedia.nl,
06-54274244

De schrijvers in deze krant vertegenwoordigen niet noodzakelijkerwijs de visie van de stichting. In interviews zijn de geïnterviewden verantwoordelijk voor hun uitspraken. Het copyright op artikelen in *Israël Aktueel* berust bij de redactie, dan wel bij de auteurs. Niets mag worden overgenomen zonder toestemming van de redactie. Christenen voor Israël aanvaardt geen aansprakelijkheid voor goederen en diensten van adverteerders.

Internationaal

Minister Haskel spreekt op conferentie

Tijdens de conferentie van Christenen voor Israël Internationaal in Jeruzalem sprak onderminister van Buitenlandse Zaken Sharren Haskel tot ruim tachtig vertegenwoordigers uit meer dan twintig landen. Ze deelde een persoonlijke ervaring: “Ik bezocht kibboets Hukok, waar de profeet Habakuk ligt begraven. Daar begon ik zijn boek te lezen. Luister wat ik vond - ik vertaal het in mijn eigen woorden.”

Haskel wees op een opvallend detail: “In het eerste hoofdstuk gebruikt Habakuk drie keer het woord ‘Hamas’, dat in uw Bijbel als ‘geweld’ wordt vertaald.” Ze benadrukte dat profetieën vaak meerdere lagen hebben, maar dat de tekst griezelig veel lijkt op de aanval van Hamas op 7 oktober. “Vers 8 zegt: ‘Zijn paarden zijn sneller dan luipaarden, feller dan wolven.’ Onze gepantserde voertuigen heten ‘luipaarden’. Het symbool van het Zuidelijk Commando, dat de dorpen rond Gaza moest beschermen? Een wolf.” De zaal viel stil. Alleen in Israël gebeurt het dat een Joodse minister samen met christenen de Bijbel opent en laat zien hoe actueel Gods woord is.

Tot slot sprak Haskel haar waardering uit voor ons werk en onze vriendschap. “Ik heb geoefend om de namen van dominee Willem Glashouwer en voorzitter Willem Griffioen goed uit te spreken,” zei ze met een glimlach. | Tekst: Leon Meijer

Minister Haskel spreekt tijdens een conferentie van Christenen voor Israël Internationaal. Foto: Cvi

Helpt u mee?

Al vele jaren mogen we helpen bij de terugkeer van Joden uit allerlei delen van de wereld naar het Beloofde Land. De terugkeer is een vervulling van Gods eeuwenoude beloften. Hij is trouw en brengt Zijn volk thuis. En wij mogen daar op een bescheiden manier een steentje aan bijdragen, door gebed én financiële steun.

Oekraïne

We helpen bij het verkrijgen van de juiste documenten en vervoer naar het vliegveld. Kosten: 135 euro.

VERVOER
€ 135,-

India

We helpen met vliegtickets naar Israël. Kosten: 900 euro.

TICKET
€ 900,-

Ethiopië

We helpen bij het vertrek en de integratieperiode in Israël. Kosten: 2.500 euro.

VERHUISKOSTEN
€ 2.500,-

Overig

We helpen op meer plaatsen, maar kunnen daar, uit veiligheidsoverwegingen, niet altijd over berichten.

Doneren

Kijk voor doneermogelijkheden in de brief bij deze krant of maak uw gift over op NL38 ABNA 0529 310 252 van Christenen voor Israël met daarbij ‘Breng de Joden thuis’ en eventueel de naam van het land.

NL38 ABNA 0529 310 252

Informatie avond

Maandag 12 januari
20.00 - 21.45 uur
Reserveer uw plek door
u aan te melden via
gouda@financieelfit.nl
Vol is vol!

Behoeftte aan een royaler pensioen?

De Sociohypotheek regelt periodiek inkomen uit eigen woningoverwaarde!

SocioHypotheek geeft u als enige hypotheekverstrekker in Nederland de mogelijkheid uw (gunstige) huidige hypotheek te behouden bij het afsluiten van een overwaarde hypotheek. Via de 60+ overwaarde hypotheek ontvangt u een prettige aanvulling op uw pensioen. Het vermogen wat u heeft opgebouwd met uw huis, zit zoals men dat in de volksmond zegt "vast in de stenen". U verzilvert als het ware het geld uit uw stenen, om er een nuttige besteding aan te geven.

De uitkeringen over een looptijd van 15 jaar kunnen worden besteed aan bijvoorbeeld:

- Ruimer financieel leven zonder te hoeven verhuizen;
- Onderhoud aan de woning bekostigen;
- (klein)Kinderen jaarlijks wat extra kunnen schenken;
- Levensloop bestendig maken van de woning;
- De woning verduurzamen om lagere energielasten te krijgen.

Belangrijk om te weten:

1. Uw woning blijft uw eigendom. U mag zo lang in uw woning blijven wonen totdat u zelf anders besluit;
2. U betaalt geen rente. De rente wordt opgeteld bij uw hypotheekschuld en die wordt betaald bij verkoop woning;
3. Op het moment dat uw woning wordt verkocht en uw schuld hoger is dan de woningwaarde schelden wij het restant schuld kwijt.

Bijeenkomst 'Overwaarde verzilveren' - Financieel Fit | Gouda

Wij zijn Financieel Fit, een onafhankelijk en middelgroot advieskantoor dat is gespecialiseerd in hypotheek en samenwerkt met ruim 40 geldverstrekkers.

- ✓ Wij helpen klanten bij het verwezenlijken van woonwensen.
- ✓ Wij zijn raadgevers en geven daarom advies door de bril van onze klanten.
- ✓ Wij houden van langdurige klantrelaties en geven service opnieuw inhoud.
- ✓ Wij realiseren slimme oplossingen om onze klanten financieel fit te maken en te houden.

Wij nodigen u graag uit voor de informatie avond:

 Maandag 12 januari 2026 20:00 uur tot 21:45 uur

 Restaurant Mercatu te Reeuwijk, gratis parkeren

 Gratis toegang, aanmelden via

 gouda@financieelfit.nl

Jannette Rustenhoven
Client Officer

Corstiaan van Pelt
Senior Financieel Adviseur

Financieel Fit | Regio Gouda
Marktstraat 5, 2411 BE Bodegraven

T 0182 - 748 736
E gouda@financieelfit.nl
financieelfit.nl/gouda

